

Parabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 18. decembra 2014 • Leto XXIV, št. 51-52

»Čūdo neskončno nocoj se godi...«

»Je angel Gospodov oznanil Mariji, in ona spočela od Svetoga Dūha...«, spejvamo angelsko pozdravljanje v cerkvi največkrat v adventnom časi, gda se v dūši pripravljamo

Mlajši go poslušajo kak nikšo pravljico, stera mujs mora dober konec meti, poslušajo go z mlašečo čistostjo, nepokvardenostjo, starejši go poslušamo z željo po nepokvardenosti.

najbole ledeni veter. Božič je svetek lūbezni. Svetek lūbezni do novorojenoga deteta, sina Božjega, in lūbezni do svojih bližanjih. Je svetek držine, zatok mora biti no-

figure, namesto, ka bi po večeraj vkūpojdlji, si malo poguča vali. Že od prve adventne nedele se tere lidi po bautaj, ka bi leko vse kūpili, ka so si vōzbrodili. Te pa dostakrat takš-

bilau, gda smo na sveto nauč v kmični iži vužgali par svejč na krispani pa spojevati kakšno sveto pesem, kak je zdaj dostakrat stau pa stau mali grūšek na krispani? Pa smo potistim

na rojstvo Božjoga deteta. Angelske reči nam že nakažejo, ka se godi nika velkoga, nika lejpoga, zgodila de se čūda. Svetopisemsko zgodbo o Mariji iz Nazareta, steroj je angel dau glas, ka de Jezusa rodila, o njenom zaročenci Jožefi, o betlehemski štalici, gde Marija mora poroditi svojo dejte, vsi poznamo, pa go dūnk vsakšo leto tak poslušamo na sveti den, kak če bi go prvokrat čūli.

V adventno-božičnom časi probamo vsi nikak baukši gratati, pokazati več potrplenja do drugi lidi, pomagati tistim, steri nejmajo kaj. Pa tū ne mislim samo na materialne stvari, na pejneze. Dosta lidi bole trpi od toga, ka od nikoga ne dobi kakšne lejpere rejči, ka od nikoga ne dobi lūbezni, kak od tauga, ka nema kaj gesti, nema tople iže. Mraz v dūši bole zebē kak

tranji. Je svetek dūše, zatok mora biti intimni, moramo ga čūtiti, nej pa nazvūna kazati. V gnešnjom svejti je pri dosti lidaj naaupek, trno dosta se trūdijo, da bi se zvūna vidlo, ka se pripravljajo na svetek, trno malo pa skrbijo za »znatranjo« pripravo. Samo poglednimo vōrazsvetljene iže, drejve okna... Sausedje nad tejm tekmujejo, steri ma več posvejtov, lepše posvejte, lepše

no tō kūpimo, ka smo ranč nej mislili pa nej steli. Dapa reklame napravijo svoje. Cejli svejt kauli nas guči o tom, ki-pūvati, traušiti, traušiti... Te pa gnau samo vpamet vzememo, ka smo se mi tō potraušili. Več se ne vejmo radūvati nej svetki, nej malomi dari. Se ešče spomnim, kak smo se kak mlajši radūvali kakšnomi pomarančlini, kašnim figicam, medenjakom. Pa nej je lepše

odišli po friškom bejlom snejgi, steri se je lepše iskro, kak kakšenkoli posvejt k paunaučnici, gde smo med dostimi drugimi pemi leko čūli tau tō:

»Radost oznanjam,
nikar se ne bojte!
Čūdo neskončno
nocoj se godi.
Rojen Zveličar je,
molit ga pojte,
V jaslicah revnih
na slamci leži.«

Marijana Sukič

KIPARKA LIZA HRIBARJEVA IN NJEN SVET JASLIC

Gotovo se spominjate, ko sem v enem izmed letošnjih časopisnih izvodov predstavila našo prvo kiparko Elzo Obereigner-Kastl. Sedaj, v decembru, pa je ravno pravi čas, da predstavim še njeno hči, Lizo Hribar. Zakaj? Ker je bila prav tako kot njena mati umetnica, kiparka in še posebej

Na Dunaju se je kiparka sicer gibala v visokih družbenih krogih, ki pa ji niso bili preveč pri srcu. Želela si je nazaj v Ljubljano in želela si je, da bi se lahko poročila s Slovencem. Tako je leta 1939 postala žena violinista in prof. matematike Zorana Hribarja, sina industrialca in politika

Detajl jaslic iz ljubljanskega semenišča

ustvarjalka jaslic, kar pa sodi prav v božični čas, ki se nam vse bolj bliža.

Liza Hribar se je rodila leta 1913 s pravim imenom Elizabeta, očetu Henriku Kastlu, stotniku, in mami Elzi Obereigner, v Celovcu, kamor je bil njen oče pred prvo svetovno vojno službeno nameščen. Vse do poroke so jo klicali Lizelot. Z materjo sta se v Ljubljano vrnila že leta 1915, ker je oče umrl v boju ali v ruskem ujetništvu.

V svet likovne umetnosti je že v otroških letih neslo tudi Elizabeta, a je morala, preden se mu je vsa posvetila, na željo svojih starih staršev opraviti še trgovski tečaj. Nato sta bila na »Probudi« (Sedanji srednji tehniški šoli v Ljubljani) njena prva učiteljica risanja slikar Saša Šantel in Mirko Šubic. Pri prof. Antonu Severju iz umetnoobrtne šole pa se je prvič srečala z glino in se z njo tudi za vedno »spoprijateljila«. Leta 1931 je odšla na Dunaj, kjer je leta 1936 diplomirala na kiparskem oddelku tamkajšnje akademije. V dveh letih je še končala poseben tečaj iz cizeliranja (*obdelovanje kovin in zlitin – ulivanje, valjanje, vlečenje, kovanje, pozlatitev in poliranje*), nato pa je s pomočjo prijateljskih zvez obiskala umetnostna središča tedanje Evrope v Franciji, Italiji in v Avstriji.

Dragotina Hribarja in Evgenije Šumi. V kratkem času so se jima rodili trije otroci. Od tedaj so jo vsi poznali le še pod »umetniškim imenom« Liza Hribar.

Na področju umetnosti se je Hribarjeva v prvem obdobju posvečala predvsem portretom, zlasti svojih otrok ter otrok ljubljanskih meščanov. Kmalu po koncu vojne pa so se nad hišo Hribarjevih začeli zbirati temni oblaki, saj so kiparko leta 1947 skupaj

Angel

z možem obtožili na Negodetovem procesu. Zakonca sta bila namreč sprva vključena v Oslobojilno fronto, pozneje pa sta se ji oddaljila. Mož je pristal celo za šest let v zaporu. Umetnica pa v tem obdobju ni smela razstavljati, pa tudi javnih naročil ni dobivala, zato se je lotila drobnih umetnoobrotnih izdelkov, ki jih je izdelovala za ljubljansko pod-

jetje Dom. Ustvarjala je različne male kipe v žgani in patinirani glini ter dekorativne in keramične izdelke, kot so svečniki, namizne in stenske svetilke, držala za knjige ter nebesna znamenja. Lotila se je tudi sakralnih izdelkov, ki jih je posamično vlivala v bron in tako so nastale Madone, Kristusi, križevi poti, angeli oziroma putti.

Med redkimi, ki so si tedaj upali k hiši Lize Hribar, je bil Joža Bertonec, kasneje znameniti umetni kovač iz Kroke, ki je prihajal v Ljubljano po učno pomoč k arhitektu Francetu Tomažiču. Njegovi obiski so prerasli v trdno in zvesto prijateljstvo med Hribarjevo ter še ostalimi Kroparji. Tako se je v povojnem času Hribarjeva umaknila v Kropo in na kovaški šoli tudi poučevala. Leta 1947 so ji krajani naročili, naj za njihovo Marijino podružnično cerkev izdela jaslice. Prav to so bile njene prve monumentalne jaslice, ki so obsegale nad 30 figur in ki jih še danes postavljajo ob božičnem času. V figurah je vedno želela izpostaviti posebnosti kraja, zato je v njih simbolično upodobila domačine – *kroparske kovače*. Tako se je Hribarjeva srečala s tisto zvrstjo oblikovanja, po kateri je postala znana in priljubljena in kateri je ostala zvesta dolgo vrsto let. Prvemu naročilu za jaslice so kmalu sledila še druga. V njeni delavnici so nastajale jaslice vseh vrst in velikosti – takšne za cerkve in kapele, največkrat pa nekoliko manjše, družinske. Od teh so bile nekatere prav majhne, skržene le na hlevček in Sveto družino. Zaradi velikega povpraševanja si je morala pri izdelavi figuric sčasoma izdelati kalupe in si pomagati z vlivanjem. Pri tem je bila večkrat vprežena tudi njena družina.

Motiv jaslic je Hribarjeva znala upodobiti zelo čustveno doživeto in predvsem pristrano. V njih najdemo preprosto otroško navivnost obraza, kar pa združuje s spretnim in profesionalnim obvladovanjem kiparske forme. Obrazi, drže in oblačila njenih figuric izražajo mnogo domačega, slovenskega in vsem dostopnega, zato so nam v teh prazničnih dneh lahko še toliko bližje. Unikatne jaslice je Hribarjeva izdelala za veliko cerkva in cerk-

venih ustanov, kot denimo za mariborsko stolnico, župnijsko cerkev v Kisovcu, v Hočah in v Trnovem v Ljubljani, za kapelo bogoslovnega semenišča v Ljubljani, za podružnično cerkev sv. Roka v Izoli in za Slovenik v Rimu. Poleg cerkvenih jaslic, ki jih je pobarvala ali samo patinirala, so ji bile še posebej pri

Jaslice v enem kosu

srcu takšne v barvi žgane glinice. Zamislila si je tip jaslic, ki celoten božični dogodek zajemajo v enem kosu, pa takšne dvostranske z božičnim prizorom na eni in figurami svetih Treh kraljev na drugi strani. Vsekakor pa so najbolj poznane njene že prej omenjene *Kroparske jaslice*, ki so prišle tudi na božično znamenje Slovenije leta 1997.

Erklavčev kelih

V Ljubljani je Hribarjeva imela svoj atelje v Prečni ulici, obiskovali pa so ga Josip Vidmar, Oton Župančič, Ciril Kosmač, Lili Novy in drugi umetniki. Omembe vreden je prav tako njen figuralni okras *Erklavčevega keliha*, ki je bil izdelan po načrtu Jožeta Plečnika, s tem pa se je uvrstila med redke umetnike, s katerimi je naš ugledni arhitekt sodeloval.

Kar se tiče oblikovanja jaslic Lize Hribarjeve, je z njimi nedvomno dala edinstven pečat slovenske-

mu ustvarjanju. Kot kiparka je venomer vedela, da si mora vse skozi prizadevati in razmišljati o obliki materiala in ga uporabljati v vsej njegovi prostorski polnosti. Telesno obliko figur si je tako rekoč ustvarila v glavi – premišljala o njej, ne glede na velikost, kakor da bi jo pestovala v usločeni dlani. V mislih si je

predstavljala zapleteno obliko od vseh strani: ko jo je gledala z ene strani, je vedela, kakšna je na drugi. Poistovetila se je z njenim težiščem, z njeno maso, z njeno težo – vedela je,

kakšen volumen bo imela in kakšen prostor bo zavzela okoli sebe. A tole je zgolj bežna misel o njenem delu. S svojim tihim ustvarjanjem je skozi najtežja obdobja kot ena redkih ustvarjalk ohranjala tradicijo sakralne umetnosti. Njene drobne umetnine so prinašale v številne domove ljudi žarke upanja in sreče, večji kipi in reliefi pa so s svojo prisotnostjo veliko prispevali k dvigu kakovosti opreme sakralnih prostorov.

Liza Hribar se je prav tako izkazala kot ilustratorica, saj je opremila zbirko otroških pesmi Lili Novy, *Majhni ste na tem velikem svetu*, ki je izšla leta 1973 ter ilustrirala nekaj del za *Ciciban*. Poznani sta *Mravljica – Kravica* ter *O volku in lisici*, obe iz leta 1945/46. Prav tako je dodala svojo besedo k slovenskim pravljicam, saj je zapisala pripovedi varuške Micke, ki je varovala njene otoke, Moniko, Aleša in Angeliko. Liza je pravljici poimenovala »*Mickine storjice*« ter ju hkrati ilustrirala. Umetnica Hribarjeva je zaključila svojo življenjsko pot leta 1996 v bolnišnici na Golniku pri Kranju, pokopana pa je v Ljubljani na Žalah v Hribarjevi družinski grobnici. Njene edinstvene jaslice pa bodo med svečanimi in prazničnimi dnevi še naprej krasile številne prostore okoli domačih božičnih dreves.

Mojca Polona Vaupotič

Odslej tudi Verica-Ritkarovci na informacijski avtocesti

Med letoma 2009 in 2012 se je odvijal projekt štirih partnerjev (Hi-Fi Videostudio d. o. o., Mestna televizija Monošter, Zveza Slovencev na Madžarskem in

se medijski tabori za porabsko in prekmursko mladino, je našteval projektni vodja, izvajala pa se je tudi promocija kulturnih dogodkov na obeh straneh

Predaje optičnega kabla so se udeležili: (z leve) Predsednik ZSM Jože Hirnök, slovenska zagovornica v parlamentu Erika Köles Kiss, predsednik DSS Martin Ropoš, državni podsekretar za narodnostne in civilne odnose na Ministrstvu za človeške vire dr. Imre Deák, predsednik Skupščine Železne županije László Majthényi, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, veleposlanica R Slovenije v Budimpešti Ksenija Škrilec in generalni konzul R Slovenije v Monoštru Dušan Snoj

Krajski park Goričko), v sklopu katerega je bilo vzpostavljeno optično omrežje v treh krajih v Porabju, in sicer na Gornjem in Dolnjem Seniku ter v Sakalovcih. Po zaključitvi prvega projekta Mura Raba TV se je od začetka leta 2012 izgradnja nadaljevala na Verici-Ritkarovcih pod nazivom »Kulturno in medijsko sodelovanje obmejnega prostora med Rabo in Muro II«. Slavnostna otvoritev optičnega omrežja v kulturnem domu druge najmanjše porabske vasi se je pričela s kratkim programom učencev DOŠ Števanovci, ki so dvojezično povedali in zapeli nekatere božično-adventne pesmi.

V imenu vodilnega partnerja TV AS iz Murske Sobote je poročilo o projektu in dosedanjih rezultatih podal vodja projekta *Simon Balažic*. Poudaril je, da je bil glavni cilj projektov čezmejno kulturno povezovanje, obenem pa tudi izboljšanje dostopnosti z optičnim omrežjem. V sklopu projekta so se na TV Monošter pripravljale oddaje z naslovom »Vpogled«, medtem ko je v Murski Soboti nastajal program »Mura Raba TV«. Prirejali so

meje. Nastalo je 7 info točk v Porabju in 15 na Goričkem. Kakor je Simon Balažic povedal, znaša skupna vrednost projekta 721 tisoč evrov, bil pa je delno financiran iz Evropskega sklada

Goste so pozdravili učenci DOŠ Števanovci z adventno-božičnim programom

za regionalni razvoj (580 tisoč evrov). Direktor monoštrske televizije *Gotthárd TV István Dékány* je dodal, da so v fazi načrtovanja investicije projektu odtegnili 70 odstotkov sredstev, zato so morali izgradnjo rešiti na nekoliko drugačen način. Tako Gornji Senik kakor Verica sta gričevnati naselji, v največji porabski vasi so morali že izgrajeni optični kabel podaljšati

do najvišje točke naselja. Od tam prihaja signal po visoko zmogljivi brezžični povezavi na Verico-Ritkarovce, kjer so hiše raztresene po različnih bregovih. Nastavitev kabla je bila možna le ob glavni cesti, zato gre za hibridno rešitev. Položili so 7.270 metrov kabla, od začetka do konca del je minilo leto dni. Vsa gospodinjstva (okoli 40 priklopov) so dobila enake storitve: digitalno IP-televizijo, IP-telefonijo in širokopasovno internetno povezavo.

Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem *Jože Hirnök* se je spominjal, kako je bilo telefonirati (bolje rečeno čakati na povezavo) na začetku 1990-ih let. Novih pridobitev ni označil le kot tehnični napredek, temveč tudi kot sredstvo, ki bo nerazvito Porabje približalo svetu. Omrežje naj bi preprečilo izseljevanje mladih, saj tukaj imajo vse možnosti za dostop, in to v lepšem okolju.

Prvi mož Skupščine Železne županije *László Majthényi* je izrazil zadovoljstvo nad uspešnim projektom, in povedal, da je bila

ročju tehnike, velja istočasno za velik korak za narodnostno skupnost, je poudaril državni podsekretar za narodnostne in civilne odnose na Ministrstvu za človeške vire *dr. Imre Deák*. Pridobitev predstavlja moderni način za ohranjanje maternega jezika, obenem krajša pot do

Minister Žmavc »kontrolira«, ali je res tudi druga najmanjša vas v Porabju na informacijski avtocesti

jezika matične domovine. Ne smemo le varovati pepela, moramo ohraniti tudi plamen, je navedel citat državni podsekretar, moramo torej kulturo tudi predati naslednjim rodovom. Če izgine materinščina, se podre eden od ključnih stebrov in začne prevladovati asimilacija, je še opozoril podsekretar Deák.

Projekt je tesno povezan s Porabskimi Slovenci, zato je o novi pridobitvi na proslavi spregovoril tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu *Gorazd Žmavc*. Poudaril je, da so čezmejni operativni programi Evropske unije ključni skladi za pridobivanje sredstev za Porabje. V dvostranskih projektih nastajajo pomembni objekti, ki pa ne pospešujejo le pridelave lokalnih izdelkov, temveč so nepogrešljivi na področjih gospodarstva, izobraževanja, kulture in obveščanja. Optično omrežje je Porabje povežalo s svetom, je še dodal minister in izrazil željo, da ostanejo Porabci aktivni na prej omenjenih področjih, čaka na primer še tudi izgradnja omrežja v Števanovcih in Andovcih. Gorazd Žmavc je zaželel uspehe v novi finančni perspektivi in čestital v imenu

Vlade RS.

Otvoritve so se ob govornikih še udeležili veleposlanica RS v Budimpešti *Ksenija Škrilec*, generalni konzul RS v Monoštru *Dušan Snoj*, slovenska zagovornica v madžarskem Parlamentu *Erika Köles Kiss*, predsednik Državne slovenske samoupra-

ve *Martin Ropoš*, predstavnik Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu *Tadej Bojnec*, župan Gornjega Senika *Gabor Ropoš* ter župan Verice *Andraš Dončec*. Na koncu svečanosti so se lahko visoki gostje na lastne oči prepričali o delovanju vseh treh zagotovljenih storitev.

Po otvoritvi se je minister Gorazd Žmavc sestal z državnim podsekretarjem dr. Imrejem Deákom. Na srečanju sta se sogovornika dotaknila sofinanciranja slovenske skupnosti v Porabju v naslednjih letih ter se dogovorila o pripravi nadaljnjih srečanj na ministrski ravni. V nadaljevanju obiska se je minister sestal s predstavniki Slovencev na Madžarskem, med drugimi s predsednikoma obeh krovnih organizacij in slovensko zagovornico. Pogovorov sta se udeležili tudi vodja RA Slovenska krajina *Andreja Kovač* in predsednica Društva porabske mladine *Martina Zakoč*. Osrednja tematika sestanka so bile trenutne razmere v Porabju in nadaljnje aktivnosti v prihodnjem letu. Ob zaključku obiska si je minister ogledal tudi vzorčno kmetijo na Gornjem Seniku.

-dm-

SENJE PRI NEDELI ALI PO POTI SPOMINOV

»Semenj v kakem slovenskem trgu ali večji vasi je prebivalcem v okrožju imeniten dan ter ima nekaj prazničnega. Veseli se ga kmetič, ki je pred letom mlade voliče kupil, lepo poredil in opasel ter jih

Ni moj namen iz literature izbrskati, kaj je kdo pisal o sejmihi, marveč se spomniti doživljanja »senja pri Nedeli« izpred nekaj več kot šestdesetih let in leta 2014.

Nedela je gorički hrib

Peščica ljudi, nekaj avtomobilov, kjer se je nekoč trlo prodajalcev in drenjalo obiskovalcev

upa ta dan za lep dobiček prodati...Vesele se ga naposled tudi odrasli mladeniči in deklič, ker mogoče se jim je mnogo pogovoriti med seboj, kar se ne da vselej in

med Gornjimi Petrovci in Adrijanci s katoliško cerkvico, ki je bila nekoč evangeličanska, v kateri mašuje porabski prijatelj in naš znanec Dejan Horvat. Pod cervijo, proti spodnjemu

Brez lektarjev tudi pri Nedeli ne gre

pousod«, je v *Sosedovem sinu* napisal prvi slovenski romanopisec Josip Jurčič. Ni bil edini v slovenski literaturi, ki je opisoval ta, nekdanj in marsikje še danes privlačen dogodek. Le kdo se ne spomni, kako je dogajanje na sejmu opisal Ivan Tavčar v *Cvetju v jeseni*, in je bilo potlej izvrstno prikazano v kulturni istoimenski TV nadaljevalki in filmu z nepozabnima Mileno Zupančič in Poldetom Bibičem.

delu vasi je blago nagnjen travnik, na katerem se je nekoč trlo prodajalcev in drenjalo obiskovalcev, ki so kupovali, se odžejali in pomalicali... poklepetali... Na sejmu nikoli niso manjkali lončarji, prodajalci suhe robe: rešet, sit, grabelj, vil..., čevljarji, krojači, kovači in obvezno lektar in vrtiljak, ki so ga poganjali fantje, če niso imeli denarja, da bi ob dekletih poleteli po zraku.

Po poti spominov na senje pri Nedeli.

Nekaj let sem rogaševskemu prijatelju in čevljarškemu mojstru (zdaj že v pokoju, a ne izpusti skoraj nobenega senja) Gezi Kisilaku obljubljal, da pridem k Nedeli, da rečeva kakšno besedo o časih, ko je moral vstati zelo zgodaj, nahraniti konje in se pripeljati dobesedno (ne kot pripoveduje pravljica) čez hribe in doline do sejmišča. Letos mi je uspelo in kot »naročeno« je bilo vreme čudovito sončno, kot nalašč za na senje. Prvo razočaranje je bilo, ko sem se napotil z domačega dvorišča. Toda kje iti, ko med domačijo in sosedni stlačenih poti kot nekoč, torej hajd čez nepokošen travnik. Nekdaj je bilo drugače, šli smo proti severu do sosedovih, za njihovo in sosednjo kmetijo proti zahodu po kolniku, pa zopet po vmesni potki med njivami, tja do zadnje hiše v vasi in naprej po »cestaj« (to je bil kolnik, ki loči vasi), konkretno Peskovce in Adrijance. Razvoj mehanizacije, komasacije in arondacije in brezobzirni najemniki gorčikih njiv z Ravenskega, ki so preorali vse nekdanje potke in kolnike, celo do roba gozdičkov, ki sta na obrobju vasi.

Pred tridesetimi, štiridesetimi leti so bile pešpoti med kmetijami, potlej do travnikov, do njiv, do gozda, do sosednjih vasi. Nismo se vozili iz vasi v vas z avtomobili kot zdaj niti s kolesi, marveč smo hodili peš. Avto sta imela zdravnik in duhovnik v Križevcih, veterinar v Petrovcih se je vozil z motornim kolesom (moje sanje, puch 175). Iz Peskovca smo hodili tudi peš v Križevce v cerkev, najprej v hrib skozi gozd, potlej v dolino med hišami in zopet v hrib do božjega hrama. Morda smo bili zaradi tega bolj poredki pri božji službi, toda zmeraj za veliko noč, božič, novo leto, morda še za risale (binkošte), in ko je bila konfirmacija (kot je pri katoličanih birma) ali

poroka sorodnikov.

Pri Nedeli letos. Pogled na prostor, kjer se je pred desetletji na sejmsko nedeljo drenjalo na stotine ljudi, je razkazoval žalostno podobo praznine, z nekaj prodajalci, redkimi obiskovalci in še manj

na pripoved lončarja Karla Dončeca z Verice, ki je pripovedoval, kako zgodaj je moral s konjsko vprego na pot, da se je pripeljal pravočasno na sejem v okolico Körmenda, »pa znaš, ka sem ušo na vsakšo senje, dobro smo odavali...«

»Nekoč sem moral pripraviti voz, nakrmiti konje, da sem se po nekaj urah pripeljal k Nedeli«, pravi eden redkih mojstrov, čevljar Geza Kisilak, ki ima nekaj stalnih strank

kupci, vseh za medkrajevni avtobus. Čevljar, jasno da Geza Kisilak s sinom, en lektar iz družine Celec, prodajalec suhe robe s skromno ponudbo in šotor z gostinskimi uslugami. S svojim »delom« je bil lahko

se je pohvalil.

Sobota se ne da. Sobotška sejma: Trezino in Miklošev, sta ne glede na vreme odlično obiskana. Čeprav je preveč cenenege blaga, na nekaterih stojnicah ponujajo ročna dela,

Uspešna sejmska zgodba je Sobota

zadovoljen le župnik Dejan, kajti za vse, ki so prišli k maši, niti ni bilo prostora v cerkvici... »Kaj, a si razočaran?« mi navrže Geza, ko se zdolgočaseno sprehodim mimo njegove stojnice. Kaj bi naj odgovoril, kot da sem. Vem, da so časi vaških sejmov, kot so bili nekoč, minili, ampak da bo takšno mrtvilo, nisem pričakoval. Spomnim se

nekoliko več je lončarjev, a manj kot nekoč, kovaških izdelkov... in kup lektarjev... »Ringišpila« pa v Soboti ni. Je pa res, da časi zgodbam v duhu Ivana Tavčarja, Josipa Jurčiča in nostalgiji našega avtorja niso naklonjeni.

Tekst in fotografije:
ERNEST RUŽIČ

»Pridi, sveti Miklauš, žmetno te že čakamo...«

Sveti Miklauš se je letos mogo pripelati venak po nebi, vejpa na našom konci sveta je kauli njegovoga dneva bole dež ūšo kak snejg. Sploy so ga čakali slovenski mlajši v Sombotelu tō, na sedeži Slovenske samouprave so flajсно malali njegvi kejnp na male bejle papere.

»Zdravi bojte, friški bojte, strina Veronika!...«

Prva kak bi radeči pūšpek gorpoisko Sombotelčare, so člani Slovenskoga kulturnoga društva Avgust Pavel poslūšali guč predsednice Sombotelške slovenske samouprave *Marije Kozar*. V največšom varaši Železne županije je že dugo časa šega, ka Miklaušovo vkūper držijo s srečanjom z lūstvom (kōzmeghallgatās).

Kak je predsednica povōdala, glavni ciu samouprave je eške itak gordrzanje maternoga gezika, kulture pa identitete, zatok organizerajo programe vkūper z društvom. Letos je takši prireditēv bilau kauli dvajsti, skupina samouprave Sombotelške spominčice pa je gorstaupila šestkrat. V leti 2014 sta organizaciji pomauč dala Mestna občina Somboteu pa Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Letos 12. oktobra so Sombotelčarge glas dali za tri člane nauve samouprave (*Ana Braunstein*, *Rudolf Čer* pa *Marija Kozar*), vejpa se je v varaši registreralo menje kak stau Slovencev. Nekdešnjomi štrtomi člani *Petri Merklini* se je predsednica zavalila za 15-lejtno delo.

Od planov je Marija Kozar povōdala, ka se leto začne s 15. slovenskim fašenskim balom,

dale do šli na Državno srečanje v Andovce. Letos pá baude Narodnostni den v Sombotelu, pelali do se pa na prauško ranč tak, če baudejo penezge. Vsikša držina eške dale dobi novine Porabje.

Gnauk pa je samo zacingalo. Dveri so se oprle, v sobo puno

venski zaspejvalo poznano pesem »Z neba je prišo«. Mali Rudika je eške vsikšoma zdravdije želo s starimi rečami (»Zdravi bojte, friški bojte...«), pa vsikšoga malo zmlato s šibovim krpačom.

Miklauš je vse tau gledopas zavalom maloma Rudiki Čer, ka je nutpokazo stare slovenske šege. Dobri starček je po tistom povōdo, ka je nej davnika na dalečnjom Sōveri v ednom bejlo lesej srečo ednoga frnanca. Pojbič ga je pito, če rejsan un vsejm mlajšam dare prinesē. Gda je Miklauš pravo, ka ja, ga je fantič pito, što pa Miklauš dare dá. Radeči pūšpek je skoro začno djaukati, ka prej toga ga eške niške nej pito. Mali pojep je zatok Miklauši na pamet povōdo lejpo pesem.

Gda je sombotelski starček končosvojo pripovejst, so začnili k tronuši ojtī domanji mlajši. Ništerni so se zbudjali Miklauša pa so fejst na tūuma spejvali, ništerni pa so malo pozabli pesem, ka so spejvali. Depa redeči pūšpek je nej biu čemerēn,

Svetoga Miklauša so žmetno čakali sombotelski mlajši

ki pa veukoj kučmi, v rokaj je noso tri parkauli. »Valen bojdi Jezoš Kristoš! Kokodak, kokodak, aj vaše kokauši teuko djajec znesejo kak po pauti kamenje! Vaša iža aj teuko penez mā, keuko zvejzd geste na nebi! Vaše krave aj teuko mlejka dajo, keuko vodē geste v Rabi!« - se je po indašnje poklonopazaželo mali pojep.

Domanja vertinja *Veronika Varga* se je lepau zavalila pojbiči za lejpo želenje pa ma dala dvej (čokoladni) djajci za dar. Zbrano lūstvo pa je vkūper slo-

vsikša deklčina ali pojbič je daubo dar. Prišli so mlajši, stari par mejsecov, depa takši tō, šteripomalek končajo osnauvno šaulo. Eške za ništerne vōzraščene se je najšlo nika v veukom žakli Miklauša.

Dobri stavec je vūdo, ka je v Sombotelu preminaučo leto vsikši vrli biu, zatok je vsem navzaučim raztalo malo saloncukra. Kmica se je do tistoga že spistila, Miklauš se je mogo paščiti. Mlajšam v Sombotelu je obečo, ka če do flajsnī, drūgo leto pá pride.

-dm-

Prvi božič v troje

Božič je lep, če ga lahko preživimo s tistimi, ki jih imamo najbolj radi. Praznik je bil zame zmeraj zelo lep, saj smo ga z družino vsako leto praznovali z lepimi običaji. Božič pa je bil zame nekaj posebnega pred dvema letoma, ko sva z možem prvič praznovala v dvoje v lastni hiši in tudi lani, ko sva pričakovala prvega otroka. In sem prepričana, da bo letošnji božič eden od najlepših praznikov, saj ga bova preživela z 8-mesečnim sinom Arminom. Čeprav je otrok še premajhen in se še ne bo zavedal dogajanja okoli sebe, mu bo zagotovo vse zanimivo, božično drevo, lučke in seveda

Za malega Armina bo prvi božič gotovo veliko doživetje

darila. Vse se sveti in blešči, po hiši se širijo različni vonji. Mislim, da bo prvi božič nekaj posebnega, obenem pa za nas tudi priložnost, da si ustvarimo našo lastno družinsko božično tradicijo. Kot sva jo tudi midva imela kot otroka. V mojem življenju so ti običaji ostali še zelo dolgo, tudi lani sva praznovala tako kot zmeraj z družino. Zame so bili ti božični prazniki vedno čarobni in želim, da bodo taki tudi za mojega sina. Sicer bo letos malo drugače, saj z otrokom ne bomo mogli iti k vsakomur kot doslej in biti z njim dolgo pri sorodnikih. Najprej bomo doma v Farkašovcih okrasili božično drevo, medtem ko bo dopoldne sin spal, in si nato ogledali darila. Po kosilu se bomo napotili v Sakalovce

k mojim staršem, k obema babicama, in potem pozno popoldne še k moževim staršem, kjer bo tudi njegova sestra z družino. To bo zahtevalo veliko organiziranost in moramo najti neko ravnotežje, da bodo vsi zadovoljni pa da tudi otrok ne bo preveč utrujen, saj bo letos povsod v ospredju

prav on. Ne bo enostavno, ampak imamo srečo, ker je sin precej uravnotežen in prilagodljiv.

Upam, da bomo uživali v lepih trenutkih, ko bo naš dojenček prvič zagledal razsvetljeno božično jelko in bomo skupaj odvili darila. Božiček mu bo prvič prinesel plišastega gugalnega konja. Me prav zanima, ali bo navdušen in kako mu bo všeč v sedlu konjička. Bo tudi zagotovo zelo lepo in zanj zanimivo, ko bomo pri babici in mojih starših skupaj zapeli božično pesem, medtem ko bomo prižgali sveče na drevesu.

S sinom Arminom želiva vem bralcem časopisa Porabje blagoslovljene in čarobne božične praznike in veseli vstop v novo leto!

Nikoletta Vajda-Nagy

Budimpešta, 7. december: Podelitev priznanj Pro cultura minoritatum Hungariae

List ginka bilobe simbolizira povezanost

Nacionalni kulturni inštitut je na 10. narodnostni gala prireditvi, ki jo je pripravil v Budimpešti v

rodnosti,« je po podelitvi odlikovanja dejala glavna urednica časopisa Porabje, ki je vse življenje povezana

poje vse od njegovega nastanka leta 2005. »Lepo je, da me je zbor pospremil na prevzem tega odliko-

vanja. Zadnje čase je to tista mikroskupnost, s katero preživim največ časa,« je poudarila Marijana Sukič. Zadovoljni so bili tudi pevci in zborovodja Tomaž Kuhar. »Moram povedati, da smo se z veseljem udeležili te prireditve. Marijana Sukič je bila med

Odlikovanci na odru Nacionalnega kulturnega inštituta. 7. decembra je dobilo odlikovanje 10 posameznikov različnih narodnosti

počastitev dneva narodnosti (18. december), podelil letošnja priznanja za kulturno udejstvovanje narodnosti PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE. Med desetimi dobitniki

s slovensko kulturo. »Kot Slovenka sem svoje udejstvovanje začela prav preko kulture, saj sem že kot 14-letno dekle začela plesati pri sakalovski folklorni skupini in sem v njenih

tistimi, ki so se najbolj zavzemali za ustanovitev našega zbora. Ponosni smo, da je dobila to visoko priznanje in s tem tudi zadoščenje za svoje dolgoletno delo,« je izpostavil Kuhar.

priznanj - vsi so prejeli tudi plaketo v obliki lista ginka bilobe, ki simbolizira povezanost - je tudi Marijana Sukič.

»To je prvo visoko priznanje, ki sem ga prejela na Madžarskem. Na manjšinskem področju kot Slovenka

delujem že več kot 25 let in razen županijskih doslej nisem prejela še nobenega drugega priznanja. Lepo je, da sem ga dobila na prireditvi, na kateri je bilo nagrajenih še devet drugih pripadnikov na-

vrstah vztrajala več kot deset let, dokler skupina ni razpadla,« je pojasnila Sukičeva, ki se je na odru Budai Vigadója obiskovalcem predstavila tudi kot članica Komornega zbora ZS Monošter, v katerem

V kulturnem gala programu je nastopil Komorni zbor ZSM iz Monoštra pod vodstvom Tomaža Kuharja

Narodnostne gala prireditve se je udeležila tudi slovenska veleposlanica na Madžarskem Ksenija Škrilec in nekaj članov Slovenskega društva v Budimpešti.

Silva Eöry

Gabor Ropoš prejel nagrado HORUS

Splača se trdo delati

Inštitut za razvoj družbene odgovornosti in PRSS - Slovensko društvo za odnose z javnostmi sta v Ljubljani razglasila prejemnike Slovenske nagrade za družbeno odgovornost HORUS 2014. V kategoriji mikro-majhna podjetja je nagrado prejelo podjetje Saubermacher - Komunala Murska Sobota, v kategoriji srednje velika podjetja DOSOR, dom starejših občanov iz Radencev, med veliki-

Gornjeseniški župan in mladi podjetnik Gabor Ropoš (prvi z desne) po prevzemu nagrade

mi podjetji pa je zmagovalac Lidl. V kategoriji socialna podjetja je nagrado prejela Razvojna zadruga Etri, ekologija, ergonomija in ekonomija, v kategoriji zavodi pa Bolnišnica Sežana.

V okviru nagrade horus so bila na prireditvi podeljena tudi posebna priznanja, med drugim tudi v kategoriji podjetnika s slovenskimi koreninami, ki deluje v zamejstvu oziroma po svetu. To

Gaborja Ropoša so v Ljubljano pospremili nekateri njegovi sovaščani, sodelavci in tudi predstavnika Zveze Slovencev na Madžarskem, ki ga je predlagala za nagrado

nagrado je letos prejel Gabor Ropoš, in sicer za dosežke na področju družbenega in političnega življenja. »V lokalni skupnosti krepi gospodarsko in medgeneracijsko sodelovanje, podpira delo mladih in v slovenski skupnosti v zamejstvu promovira slovenski jezik in kulturo,« je pisalo v obrazložitvi nagrade za gornjeseniškega župana, ki se zadnja leta uveljavlja tudi kot podjetnik. Leta 2003 je ustanovil svoje prvo podjetje, ki se je ukvarjalo z zidarstvom in pleskarstvom. »Ta nagrada mi ogromno pomeni. Je dokaz, da se splača trdo delati. Moje sporočilo je, če se človek ukvarja s tistim, kar rad dela, se splača to tudi početi. Hvaležen sem Zvezi Slovencev na Madžarskem, da me je predlagala za to nagrado,« je poudaril Gabor Ropoš, lastnik in direktor podjetij BRIAN-BAU 2007 ter BRIAN & BRIAN, ki skupno zaposlujeta 14 ljudi. Podjetji danes izvajata tudi večje investicije v Porabju in bližnji regiji ter v Sloveniji. Zgradili in obnovili sta več kulturnih in gasilskih domov, mrliške vežice, avtobusne postaje in tudi hotel v Števanovcih.

Silva Eöry

»Kaj bi ljudje brez mostov?«

Kakor ste lahko že v naši tokratni številki prebrali, je glavna in odgovorna urednica našega časopisa Porabje *Marijana Sukič* 7. decembra v Budimpešti prejela priznanje za manjšinsko kulturo »Pro cultura minoritatum Hungariae«. Dan po slavnostnem dogodku smo se pogovarjali z njo o ljubezni do ljubiteljske kulturne dejavnosti, o prelomnih dogodkih na začetku devetdesetih let in tudi o njenem pogledu na sedanost in prihodnost.

»Zmeraj sem si želela, da bi pripadala neki skupini oziroma neki skupnosti, tudi če je majhna. To se je začelo že v rojstnih Sakalovcih. Bila sem zelo mlada, tam nekje 13-14 let, ko je v vasi že delovala folklor. Kot mlado dekle sem začela zahajati na vaje in sem ostala do razpada te skupine« - se spominja Marijana Sukič, ki je na sombotelski Pedagoški visoki šoli diplomirala iz madžarskega jezika in animatorstva. Po končanem študiju se je zaposlila v Kulturnem domu v Monoštru, ob delu pa dokončala še študij slovenskega jezika in književnosti. »Moje delovno področje je bilo tudi spremljanje delovanja slovenskih kulturnih skupin. Bila sem med organizatorji, ko se je Porabje trikrat zapored predstavilo v ljubljanskem Cankarjevem domu.« Pred desetimi leti pa se je nagrajenka že kot glavna urednica tednika Porabje znašla med pobudniki za ustanovitev Komornega zbora v Monoštru. »Zakaj ne bi ustanovili pevskega zbora za ljudi iz Sakalovcev, Slovenske vasi in Monoštra, ki radi pojejo? Dogovorili smo se, da bom kot predsednica zbora koordinirala njegovo dejavnost in tudi organizirala nastope. Naslednje leto bomo praznovali desetletnico, želimo izdati zgoščenko.«

Marijana Sukič meni, da so

se na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja odvijali prelomni dogodki, brez katerih mnogih dosežkov danes niti ne bi bilo. »V tistem času se je začela skupnost postavljati na lastne noge. Svojih organizacij nismo imeli, v skupni zvezi smo bili v manjšini ob Hrvatih in Srbih. Pomembna je bila ustanovitev najprej Društva Lipa, iz katerega je nato na-

Dobitnica priznanja Marijana Sukič s člani Komornega pevskega zbora in zborovodjem Tomažem Kuharjem

stala Zveza Slovencev na Madžarskem. Ta je takrat organizirala uso dejavnost manjšine, kajti druge, krovne organizacije Državne slovenske samouprave, še ni bilo. Z velikim navdušenjem smo se podali za to delo« - se spominja Marijana Sukič na dogodke leta 1990 in poudarja, da je bilo delovanje Slovencev do tega datuma nekoliko omejeno, na nekaj kulturnih skupin ter izdajanje koledarjev in skromnejše časopisne dejavnosti. »Od takrat lahko skupnost na nek način sama odloča o lastni usodi. Slovenci na Madžarskem prej nikoli nismo imeli take mere samostojnosti.« Po osamosvajanju krovne organizacije je kmalu prišlo do ideje o lastnem tiskanem mediju, urejanje katerega je Marijana Sukič takoj in z veliko vnemo prevzela. »Zavedali smo se, če hočemo priti do

ljudi, jih pridobiti, moramo izdajati lasten časopis. In to v obeh zvrsteh jezika, ki ga tukaj govorimo, v domačem slovenskem narečju in tudi v knjižni slovenščini. Časopis sicer v začetnih časih ni bil tako lepo urejen, so pa ga ljudje zelo čakali. To je bil prvi list, ki jih je direktno nagovoril in govoril o njih. Prizadevali smo si, da bi čim več pisali o ljudeh v

Porabju, kajti vsi vemo, da ljudje najrajši vidijo sebe ali o samih sebi berejo« - pripoveduje glavna urednica o začetnih časih časopisa, ki je imel pomembno vlogo tudi na jezikovnem področju. »Prej nikoli nisi slišal od starejših ljudi, da gremo 'na vaje', 'nastopamo' ali smo 'na odru'. Ljudje so se preko časopisa in slovenskih mentorjev učili knjižnih izrazov.« Urednica ugotavlja, da časopis zgublja na tem pomenu, kajti rodovi, večji slovenskega narečja, odhajajo, medtem ko mladi ne obvladujejo slovenščine v tolikšni meri, da bi prebirali članke. »V uredništvu smo pred dilemo: ali še naprej ostati knjižnoslovensko-narečni časopis, ali pa mogoče - po vzoru Novega Matajurja iz Italije - določene slovenske vsebine posredovati v madžarskem jeziku in tako pri-

dobiti mlade« - predstavlja Marijana Sukič nove izzive pred uredniki, medtem ko je sama pristašica nadaljevanja v slovenščini. Sama je uredila tudi več kot deset Slovenskih koledarjev, ki so bili priljubljeni med Porabci.

Na vprašanje, kdo bo čez deset let urejal časopis in ali se bodo delila priznanja za domače Slovence še takrat, odgovarja: »Vidim nekaj ljudi v tej mladi generaciji, ki bi nekako lahko to delo nadaljevali. Do takrat je še naloga najti mlade posameznike, kljub temu da ni velike izbire. Sem prepričana, da bo uspelo« - pozitivno razmišlja porabska urednica, ki je sicer tudi prevajalka in turistična vodička po Porabju.

Marijana Sukič je v splošnem mnenja, da sta gospodarstvo in jezik povezana, v kolikor govorimo o slovenskem gospodarstvu. »Če imaš trdne temelje, lahko na njih neguješ jezik in kulturo. Mora biti neka motivacija za mladino, zakaj se učiti slovenski jezik. Ne moremo namreč govoriti o tem, da mladi prinašajo slovenščino od doma kot materni jezik. Oni se lahko jezik naučijo kot materinščino svojih mamic in babic, ali - če smo zelo kruti - kot tuji jezik« - opisuje položaj novinarja, ki meni, da se jezika brez motivacije, brez koristi nihče ne bo učil. Pomagala bi lahko manjša slovenska podjetja, ki bi zaposlovala mlade samo zaradi tega, ker znajo slovensko. »To nam bi dalo upanje, da se bo slovenščina nekako ohranila tukaj v Porabju. Na žalost to ne bo

več tista slovenščina, ki je zdaj materinščina ljudem in jo Porabski Slovenci govorijo, na katero so navezani. Bo pač jezik soseda, ne več narečje, temveč knjižni jezik« - pripoveduje z rahlo žalostjo Marijana Sukič, ki pa pušča odprto vprašanje revitalizacije narečja. »Drugače zveni iz ust Porabca, če govori knjižno, kakor koli lepo se je naučil« - ugotavlja urednica, ki je bila v prejšnjih letih nagrajena z županijsko Pavlovo plaketo, priznanjem Za Porabje in Redom za zasluge Republike Slovenije.

Ob izročitvi različnih priznanj in nagrad se rado govori, kako so manjšinci pravzaprav mostovi med dvema narodoma. »Ob podelitvi nekega priznanja mi je takratni minister dr. Janez Dular vpisal v knjigo o koroških Slovencih citat: 'Mostu med bregovima reke je zelo težko, ko teptajo po njem človeške noge. Toda kaj bi ljudje brez mostov?' Izkusila sem, ni zmeraj lepo biti most, ampak velja, da brez mostov ne gre. Če smo mi bili takrat na začetku devetdesetih tisti, ki smo na nek način poskusili približevati Slovincem v osrednji Sloveniji ali v Prekmurju in na Štajerskem Porabje, da bi malo bolje spoznali našo pokrajino, potem bodo mogoče ti mladi, ki se zdaj šolajo v Ljubljani in bodo podkovani jezikovno in tudi strokovno - kajti zdaj študirajo že marsikaj -, pa bodo lahko tisti ljudje, ki bodo morda povezali gospodarsko dejavnost med Slovenijo in Porabjem« - zaključuje svoje razmišljanje o bodočnosti Porabskih Slovencev Marijana Sukič, ki ji tudi v imenu ostalih sodelavcev uredništva in mlade generacije Slovencev na Madžarskem čestitamo za priznanje, ki si ga je zaslužila z desetletji prizadevnega dela.

-dm-

Dogodki v letu 2014 na Slovenski zvezi

Ohranjanje kulture pa maternoga jezika je odvisno od osebnoga zanimanja, okolja, gde živeš, motivacije pa izobrazbe. S tem namenom je Slovenska zveza probala tudi leta 2014 poniditi različne programe, prireditve za Porabske Slovence, aj majo možnost med druženjem ohranjati svojo dediščino, materno rejč pa krepiti svojo slovensko identiteto.

Gnesnaden Zveza gdrži 9 odrasli kulturni skupin, pomaga pri njinom deli pa se skrbi za tau, aj se porabska kultura širi in živi. Za tau, ka se porabska kultura na odri leko nutpokaže, smo leko hvaležni našim členom, mentorom, vodjam pa muzikantom. Skupine so leta 2014 vsevküper 74 nastopov mele. MePZ Avgust Pavel Gorenji Senik 9, FS Gorenji Senik 5, Ljudski pevci Gorenji Senik 9, Sakalovska folklor 7, Komorni zbor v Varaši 6, gledališka skupina Fodor Duo 7, folklorna skupina upokojenk 8, števanovske ljudske pevke 14 pa števanovski Veseli pajdaši 9. Več skupin je letos sodelovalo na mednarodni festivalaj pa na revijaj v Sloveniji. Števanovske ljudske pevke so s svojim programom gorstaupile na srečanjaj vsej Slovencov v Škofji Loki z naslovom »Dobrodošli doma«, Varaški komorni zbor je letos tretjo paut sodelovau na reviji »Primorska poje« v Senožeah pa na reviji odraslih pevskih zborov v Murski Soboti. MePZ Avgust Pavel Gorenji Senik je 42-ič gorstaupo na Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični pa sodelovau na koncerti »Čezmejno zborovsko rojenje« v Ljubljani. Števanovska gledališka skupina je s svojo nauvo igrov gorstaupila na reviji v Murski Soboti. Gledališka skupina Fodor duo je nut pokazala dvej nauvi igri v Slovenski vesi. Sakalovska folklor 7 je sodelovala na 3. mednarodnom

folklornom festivali v Ilirski Bistrici, FS upokojenk pa na festivali Tretje življenjsko obdobje v Cankarjevom domi v Ljubljani.

Slovenska zveza ne more delati neodvisno od svojoga

pod vodstvom Vere Gašpar so letos nut pokazali svoj nauvi CD z naslovom Kak lejpa je senička fara. Sprtolejt smo meli dvej gledališki predstavi, eno za malčke drugo za odrasle. Sedem rokodelcev

pokazali s celovečernim programom v Varaši. XIII. mednarodna likovna kolonija, stero smo vküper pripravili z Galerijo-muzejem Lendava pa mestno občino Monošter, in na šteroj je delalo 9 umet-

langaš, langalo pa pice, večer na koncerti sta nastopila Jean Bačič Quartet (Slovenija) pa West Alfa (Gornji Senik). Na kulturnom večeri z naslovom Kalinka ali veseli plesi in pesmi iz Rusije je gorstaupila otroška pa mladinska skupina iz Moskve. Vraža nauč, ka smo go vküper organizirali s Porabskim kulturnim in turističnim društvom Andovci, je pritegnila dosti lidi iz Varaša pa porabskij vesnic. Te večer smo se leko srečali s čaralicami, žardjavci pa črnošolcom, na konci smo voodabrali naj čaralico.

Cejlo leto smo meli različne razstave v Slovenskom domu. Umetniki so prišli največkrat iz Slovenije pa tudi iz Porabja.

Letos so tō dobili nagrade, priznanje porabski pa slovenski lidgē, skupine. Na predlog Državne slovenske samouprave pa Slovenske zveze je dobila Aranka Schwarcz Pavlovo plaketo Skupščine Železne županije. 4. decembra v Ljubljani je Gabor Ropoš prejkvzeo posebno priznanje - podjetnik s slovenskimi koreninami, ki deluje v zamejstvu in po svetu - priznanje HORUS. Predlagatelj je bila Zveza Slovencev. Marijana Sukič je 7. decembra prejkvzela priznanje Pro Cultura Minoritatum Hungariae, stero je podelil Madžarski inštitut za kulturo in umetnost v Budimpešti. Na tau jo je predlagala Zveza Slovencev na Madžarskem.

O vsem tem, ka se je med letom godilo v Porabji in okolici, vas seznanjajo slovenske novine Porabje, na konci leta pa letopis Slovencev na Vogrskom, Porabski koledar. Za letošnji knjižni dar vam Slovenska zveza podari pripovejst Milana Vincetiča Lebdeča prikazen/Lebdejča prilika. Želimo Vam blajžene božične svetke, dosta zdravja pa sreče v nauvom leti!

Gyöngyi Bajzek
sekretarka Zveze

okolja, mora se prilagajati pa ga vključevati v svojo delovanje. Programe si tak mora vküper postaviti pa izvesti, aj za obiskovalce baude zanimivo, pestro, ustvarjalno, pa leko nika nauvoga vidijo pa se navčijo.

Na začetki leta smo svetili vküper z Državno slovensko samoupravo slovenski kulturni svetek v Varaši pa pripravili Borovo gostüvanje na Gorenjom Seniki. Božično-novoletni koncert smo meli na Gorenjom Seniki, ge so prekmurski pa porabski cerkveni zbori sodelovali. Ljudski pevci ZSM Gornji Senik

iz Porabja se je udeležilo na Jožefovi dnevaj v Cankovi pa predstavilo svoje izdelke. Nut smo pokazali knjige Bee Baboš Logar z naslovom Spoumenke, pa knjige Za mizo s prekmurskimi Židi - kuharica po svetopismeskimi pravilih avtorja Bojana Zadravca, na konci leta pa priročnik Žepna slovenščina. Meseca oktobra smo meli umetniški dogodek, tau je bilo darilo umetnikov v glasbi, besedi in prostoru. Predavanje je emo Slavko Šerod o užitnih in strupenih vrstaj gob. Letos smo navezali nauve stike s Slovenci z Reke na Hrvaškom, šteri so se nut-

nikov, je bila na začetki avgusta. Letos sta se udeležili dve dekleti 44. mednarodne likovne kolonije mladih v Vuzenici.

Važno je, aj med programi leko nika ponidimo za mlajšo generacijo. Mladi nogometaši iz Porabja so letos prvo mesto dosegli v nogometi v Ajdovščini na 38. srečanjaj mladih športnikov iz obmejnih dežel. Letos smo desetič organizirali kolesarski maraton Lipa vküper s Kolesarskim društvom 1896 v Varaši. Meseca juniuša smo z naslovom Jedi iz krušne peči v Hiši jabolk na Gorenjom Seniki pekli

Za slovenstvo z mladimi generacijami

Zdaj, gda že osemnajset lejt má za seov Drúštvo porabski slovenski penzionistov, gda se vse sprmenjava kaulek nas, si na drúgo leto 2015

Mlada penzionistka Iluška Časar Dončec iz Otkauvec že s svojo črdjaav Eriko vodi rokodelsko delavnico na srečanju naši penzionistov

moramo planirati malo ovakšen pa »pomladen« letni program s tejm name- nom, aj leko opremo paut do mladi generacij. Naš cilj, naša doužnost je, ka s svojimi programi moramo našin slovenskim lidam pomagati gora držati porabsko slovensko rejč, gnes eške bogato kulturo, eške žive indašnje šege, porabske kūjarske specialitete pa stare meštije. Tau leko zadobimo gnauk s tejm, ka si vōzmislimo tašne programe tū, gda nemo samo poslōjšali pa gledali kakšne lejpe pa dobre kulturne-literarne programe, liki mo sami kaj tū leko djāli, delali, kaj nauvoga se navčili za svoj asek. Za tau nam gnauk najbaugšo priliko dajo gastronske pa rokodelske (kézműves) delavnice, ranč tak, povejmo en velki fašenski karneval. Pri delavnicaj (műhelyfoglalkozás) mo dar-dar prosili pomauč od Drúštva upokojencev Murska Sobota, Puconci pa Šalovci. Drúgo. Dougoletna moja želja se mi je spunila s tejm, ka je letos dosta mali pa fejs dobri programov bilau vōspelanih. Če so tau dobri programi, lüstvo vlečejo kak medena žnjaura. Namen tej programov je, aj

smo dosta na friškom lufti, se vō zmantramo, gda se pejški vō naodimo ali vō navōzimo z biciklini, furt nika nauvo spoznamo, kak krajino, lidi,

stvari, zgodbe, pripovejsti, pesmi. Aj se znauvič leko podamo za kakšno paversko delo, staro meštije, pečenje pa kūjanje indašnjofele djēsti pa si dosta pripovejdamo kak pri lūpanji goščic. Med

V Hiši jabolk na Gorenjom Seniki je več taši programov, gde starejši pokažejo mladim pa mlajšom, kakšne meštije smo meli Slovenci ali ka smo geli indasvejta

tejm enoga drúgoga bola leko spoznamo, se družinsko čütimo, si brigo redimo, se mamō s tjem spravlati. Kak tau, ka vse moramo s seov nesti, kak se opravimo gora, kakšno djesti, piti si spakivamo, aj glada pa žeje ne trpimo, priznajmo, ka je želaudec tū dosta kriv pri tejm, kak se mamō.

»Pomladimo« programe Tau, ka mi s tejm programi dosta vse lejpoga zadobimo,

je eno, drúgo pa, kak leko s tejmí ásnimo dōmanjomi slovenskomi narodi. Gda pravim, ka »pomladen« letni program smo pripravili na drúgo leto, brodim na tau, ka namesto velki rečaj staupimo v konkretno akcijo. Naša generacija rejsan ma velko znanje v tistom, zakoj volo smo ovakšni od vsej drúgi narodov, ka vse vrejdnosti, érbo mamō, sto je dūšno naš slovenski narod, kak bije našo slovensko srčē. Depa tau že ne dojda, ka mi znamo, liki tau znanje moramo začniti od stopaja do stopaja prejk davati mladini. Koma, gde pa kak? Najbola so nam pri rokej vnuki, pravnuki (dédunoka) pa sami mlajši s svojimi držinami našoga članstva (tagság). Zatok na tau želimo prositi pa navaditi svoje penzioniste, gda mamō za njij valaun programe, aj večkrat pripelejo s seov svoje dōmanje vnuke ali

tistim, ka je našo, od pesmi do porabski dōdōlov. Zatau smo male programe zvekšōma vse na petek zadvečerek djali, gda so že leko bola fraj, velke pa itak po nedelaj mamō. Istino, ka zatoga volo

Penzionistka Hugi Meggyes dostikrat pripela svoje vnuke na programe

mo fejs-fejs mogli skrb meti, nej ka bi svoj materni gezik pauleg mlajšov v vogrsko rejč obrnili. Tau se tū dá rejšiti, samo aj že gnauk mamō zatau priliko. Zvōjn mlajšov pa mladi držin naši članov, na veltje želimo oprejtī vrate pred Drúštvom porabskih mladih, pred mladino slovenske samouprave Varaš-Slovenska ves pa pred par mladimi držinami v Puconci prejk Drúštva upokojencev Puconci. Oni, spoj pa mladi Slovenci iz matičnoga rosa-ga, do nam najbole na pomauč pri pogučavanji, drūženji z mladinov po slovenskom. Nej pitanje, ka na mlado generacijo dosta menjekrat leko računamo kak na mlašečo generacijo. Tak brodim, ka smo latoš pri svojom deli zavole na visiko zdignili od nauva leta 2015. Vōjpam pa sam stauprocentno gvūšna v tejm, ka dosta tašni penzionistov je med nami, steri se za tau z veseldjom podajo, do nam pri tejm na velko pomauč. Naši penzionisti s tejm tū trno leipo peldo kažejo, ka se podajo spejvati, gledališke igre špilati, plesati indašnje plesē v kulturni skupinaj pri Slovenskoj zvezi

nota kazati, voditi delavnice stari meštij, pečenje pa kūjanje naši dōmanji dobraut. Pa za tau posaba, ka se njim ne vnauže vō zmišlavati pa nota naravnati na fašenek, sterim programom smo po-

znani pa priznani gratali po cejlom Monoštiri pa pri varaškom Civilnom forumi, steri je glava vsej varaški civilni organizacij.

Žal mi je, ka smo se na občnom zbori 23. novembra nej mogli spravlati s plani nauvi programov. Zatoga volo mo 15. decembra s predsedstvom meli zadnji djilejš, kama vcuj pozovem eške več zvōjnašnji lidi tū, steri so pripravljeni na tau delo, ka se poduš-poprejk redno leko zgončimo pa skončamo. Plan programov za leto 2015 potistim vsakši naš penzionist v roke dobi, aj ga pri cajti pa podraubnoma leko spoznava. Te program de samo valani potistim, ka ga članstvo (tagság) izvoli na kratkom občnom zbori, velkom djilejši v okviru fašenskoga programa 15. februara 2015.

Na konci pa z enim vsejm našim penzionistom želim Vesele božične svetke, bogatoga Božička, mir, leipo porazmenje v držini pa trno dobro zdravdje!

Klara Fodor
predsednica DPSU
foto: Géza Doma,
Karel Holec

Svetili smo v Budimpešti

Leta je konec. Brž je minulo. Vpamet smo vzeli, ka je tū decembar pa svetki. 6. decembra je miklaušovo, te pridejo licija, sveti post, božič. Za kristjane največši svetek, rojstvo Jezusa. Mali mlajši komak čakajo, naj

gda smo jedli, židano barjco. Večer je mali Jezus krispan prineso in smo šli k pounaučni meši. Na Janošovo so pa v Slovenski vesi pojbičke odli friškat, želeli so vse dobroga za staro leto.

Nastopajoči na proslavi, na sredi Irena Pavlič, zborovodkinja Orsika Kovács Zadori pa veleposlanica R Slovenije v Budimpešti Ksenija Škrilec

pride Miklauž pa njim prinese darila. Prven so na licio pojbičke odli po vesi kotkodakat. Želeli so gospodinjam, naj jim kokauši nesejo dosti velik jajc pa še kaj drugo dobrega. Na sveti post 24. decembra

Bilau je lepau, škoda, da so te šege že prišle v pozabo. Ka mi v slovenskom društvu svetimo decembra? Božič pa samostojno Slovenijo - referendum. To pa že več lejt vküper z veleposlaništvom. Zdaj smo tō tak

Med gosti smo vidli ništrne znane obraze tō. Med njimi je biu Mladen Pavičić, slovenski lektor na Univerzi Eötvös Loránd v Budimpešti

smo se postili. Gnauk se je leko nadjo. Podne. Ka smo jedli? Kakšno župo s kaukom ali sküjene kloce (slive, djabka, grüške). Gda smo se najedli, so mlajši mogli iti v gradec trausit drejva pa gunčati: »naj vleti tak puna baude, kak zdaj moj želodec«, in tau za vsakšo drejvo. Vert ali vertinja sta mogla vzeti v roke meklau pa kraj od rama mesti: vse lagvo kraj od rama. Pod stolom smo pa vožgale, te

naprajli, 6. decembra smo se srečali na veleposlaništvu in vküper svetile. Člani društva pa gostji njini. Program smo začnili v 16.vōri. Najprven smo se spomnili na referendum, steri je bijo decembra leta 1990 in po tistem je Slovenija vkraj staupila od Jugoslavije. Prvi del programa smo posvetili tauma dogodka. Navzoče je pozdravila predsednica Agota Merkli Kállay. Za svetek je go-

vorila veleposlanica Ksenija Škrilec. Govorila je o pomembnosti svetkov, o druženju, o samostojnosti in želela lepe svetke.

V programi je najprvin spajvau naš zbor pod vodstvom Oršike Kovács Zadori, s harmoniko je sprejajo Hugo Čerpnjak. Spejvali so štiri pesmi, vsakša je dobila veliko ploskanje. Drugi tau programa so začnili mladi, člani Mladinske sekcije. Iris Babanič pa Dániel Király sta gučala o tom, ka je advent, gda se začne in ka je edno veliko pričakovanje, čakamo, gda se bo Jezus rodiu.

Pripovedjala sta nam od štiri svejč, stere so zaman svejtile, nišče je nej držo nji za nika. Zatok so tri vgsnile. Samo štrta, stera je mejla ménje VÜPANJE, je prajla, jaz dale gorim, svejtim za vse lidi. Mlada sta recitirala tūdi dve pesmi: Iris Babanič pesem »Želja drevesca« Dániel Király pa pesem Endreja Adyja »Karácsony«. Zbor pa je spejvo adventne pa božične pesmi. Tak vsakši vej, ka je nalepša bila Sveta nauč, blajžena nauč...

Sploj lepi program je bijo sestavljen. Potem pa ešče na konci so meni gratulirali - ki ta članek pišem - za tau, ka sem dobila 30. oktobra veliko odlikovanje v Sloveniji, MEDALJO ZA ČASTNO DEJANJE, stero mi je prejkda predsednik rosaga Borut Pahor.

Na konci smo nazdravili s slovenskim vinom, in se gostili s slovensko hrano. Šče bujto repo smo djeli, pršut - šonko, pa naš domanji pokaraj. Prijateljski večer je bijo prijeten.

Leta je konec. Tu si želimo blajžene svetke pa srečno nauvo leto. Moramo se pa zavaliti vsakšoma, steri je pomagado društva. Sloveniji, matični domovini, za podporo, brez katere nej bi mogli delati, veleposlaništvu za dobro sodelovanje od začetka, Državni slovenski samoupravi za mesto v podružnici, Zvezi Slovencev za dolgoletno podporo in za dru-

Skupne prireditve na Dolnjem Seniku

Prvo nedeljo v adventu smo skupaj prižgali prvo svečo na adventnem vencu v cerkvi na Dolnjem Seniku. Pred cerkvijo imamo prelep betlehem, ki je bil blagoslovljen po maši. Betle-

hemsko štalico je naredil István Keresztúri, like, sveto družino, pastirje in vse drugo v hišici pa naša bivša sovaščanka, učiteljica Ibolya Sas Barabás iz koruznega ličja. Obema čestitamo!

Vse to se je dogajalo v skupni organizaciji nemške in slovenske narodnostne ter lokalne samouprave. Bilo je zelo mrzlo, zato je prav teknilo kuhano vino s pogačicami po blagoslovitvi betlehema.

Tudi naši mladi gasilci so se zelo potrudili, saj so pred gasilskim domom postavili velik adventni venec. Iznajdljivi so bili. Tudi njim čestitamo!

Drugo nedeljo v adventu smo po maši povabili tako otroke kot starejše ljudi v kulturni dom na gledališko predstavo. Nastopili so igralci iz Bajánsenya z božično igrico. Po predstavi smo posebej pozdravili naše najstarejše vaščane in jih pogostili. Lep primer sodelovanja so naše skupne prireditve.

Vsem bralcem časopisa želim lep božič in srečno 2015!

Ildikó Dončec Treiber
predsednica SNS Dolnji Senik

go pomauč, članom društva, vodstvu, najbole pa pevkomi zbori, gda se držijo in pridno delajo, premagajo vse težave, za lepe nastope, za stere pa ešče posebej gratuliramo z vodstvom.

Vsem skupinam, stere so bile pri nas iz Porabja in Slovenije pa so naše prireditve popestrile. Zavalimo se pa njim za prijateljstvo, ka tak v Sloveniji kak v Avstriji pri Slovencih in v društvu Triglav imamo dosti prijateljev.

Sama se pa tūdi iskreno zalalim veleposlaništvu, da so me predlagali na to veliko odlikovanje. V mojem življenji je

30. oktober bijo velik dogodek, mislim kaj takšoga se več z menov v življenji ne bo zgodilo. Hvaležna sem!

Društvo je tūdi hvaležno za vogrsko pomoč. Ena organizacija, eno društvo brez pejnaz ne more delati. Jezik, kultura se zdrži v tihinskem okolji samo s pomaučjo pejnaz, če toga nega, umre. Našo društvo poskusi se držati tūdi iz malo pejnaz, vüpamo se, ka bau v bodočem baugše. Čisto na konci pa v imeni Slovenskega društva želimo lepe svetke, srečno, zdravo pa uspešno leto 2015.

Irena Pavlič

Prvin je božič prausen biu, dapa bola veseli

Božič v svojem življenji na večfele formo doživemo. Gda smo ešče mali pa rejsan vörvamo v tau, ka Jezuš prinese nam krispan, je najlepši. Dapa ranč tak je veselo te tō, gda že družino mamō pa vküper vsi svetimo Jezušovo rojstvo, ka je zenim svetek lübezni tō. Gda človek že starejši grata pa sploy te, če je že sam, te je svetek že malo ovakši, zato ka tašoga reda že bola samo spomini ostanajo, soba je pa prazna. Od tauga pa ešče od dosta vse drugoga sem spitavo Marijo Čuk, po možej Bajzek, štera se je na Gorejnjom Seniki rodila, gorrasla, dapa zdaj že dolgo lejt v Varashi žive.

- *Marija, kak so vas zvali doma po iži, nametau vsigdar fejst briga, zato ka tau samo mi Porabski Slovenci mamō na Vogrskom.*

»Nas so doma na Janezovom brejgi tak zvali, ka Upkašni, gde so stariške živeli, dapa tauga ram so zdaj dolaküpli.«

- *Kak pa gda ste vi se v Varashi prišli?*

»Mi smo leta šestdesetsedmoga sé prišli z možaum, dapa müva sva se že petdesetdevetoga oženila, dočas sva doma bila. Ge sam enga brata mejla, pa te je sir tak bilau, ka brat mora doma ostati kak gazda. Zmejs je te on tō z daumi odišo na Vogrsko, pa te tak je ram prazan grato. Mi smo tam nikak nej mogli ostati, zato ka mali ram bijo, edna iža bila, pri nas je pa že drugo dejte prišlo. Te ram je tū na odajo bijo, pa te dva - kak moj mauš pa še eden s Senika - sta ga dojküpla. Polonja je njegvi biu, drügi pau pa naš, dapa te je ešče

te ram strašno vögledo. Dež je vsepovsedik nutriüšo, je preveč stari biu, tak ka vse smo ga na nauvo mogli delati. Najbaukše bi zato tak bilau, če bi ga samo eden

Marija Bajzek (Čuk) se trno radiüjejo svojim raužam

dojküpo, dapa te eden je nej emō telko penez, tak ka raztalati se je trbelo.«

- *Te vaš saused je kakšna žlata?*

»Nej, samo smo vküper odli na repo, pa te tam smo se tak vküpspoznali.«

- *Kelko je tistoga reda te ram košto?*

»Nikak šetsdesetpet gezero je košto vseküper, tak ka mi smo tomi polonje plačali. Tau je zdaj nej velki pejnez, dapa te je nej bilau malo. Stariške so tō nej mogli pomagati, prvin nej tak bilau kak zdaj, pa na repi smo tō nej baug vej kak dobro slüžili.«

- *Vi ste vsigdar na repo odli ali ste si najšli kakšno drügo delo tō?*

»Te gda smo sé nutri prišli, te smo eške nej meli dela, dapa mi smo najbola zato prišli, ka bi si delo najšli, ka je nej tak leko bilau. Te so že mlajši bili, tak ka doma smo tō nej mogli sejdti, pa vō naokno gledati. Mauž je v židanoj fabriki tak daubo delo, ka najprvin je edno leto v Pešti mogo delati.

Ge sem doma bila, šestdesetsedmoga sem rodila pa sem samo tak brezi dela tabila. Te je eške nej tak bilau, ka si tri lejta leko biu doma na porodniškom. Te

smo se tak tamantrali z edne plače, sledkar sem srečo mejla pa se nutik prišla v sanatorium kak pomočnica na künji. Najprvin na štiri vöre, šest vör, kak je ranč trbelo delati. Kak je lüstvo taodišlo, tak so mena sir podukšali, naslejdne so me pa že stalno na osem vör gorvzeli. Šestdestausmoga sem začnila v sanatoriji delat pa cejlak do penzije sem tam ostala.«

- *Ka ste vi tam delali?*

»V künji sem delala vse, ka je trbelo, dostakrat eške küjati sem tō mogla.«

- *Mauž je tō iz židane fabrike odišo v penzijo?*

»Mauš je v židanoj fabriki kurjač biu, dapa gda je v sanatoriji naš kurjač v penzijo odišo, te je moja prejdnja name pitala, če bi mauž nej prišo prejk k nam v sanatorij. Tak je te on že tō v sanatoriji delo pa ranč tak kak ge, od tistac je odišo v penzijo.«

- *Potistim gda je mauž v penzijo odišo, kak dugo je ešče živo?*

»Tak deset lejt, zdaj gda bi

nama že tō lažej šlau, zdaj te tak mogo taoditi, dja sem pa tū ostala. Pojep v Slovenskoj vesi žive, zdaj nej davnik je taodišo, on v Opli dela. Hči je na Vépi, ona v Somboteli ma delo, dapa ona tō tak nesrečna bila. Mauž njej je rano mrau, edentresti lejt je star biu, pa trge mlajši so tū ostali. Tak ka vseposedik niša navola vcujpšrišla.«

- *Tašoga reda, pred božičom, človek zato vse brige pa navole pozabi, vi se kak kreda dejvate?*

»Z možaum sva na božič prvin k hčeri odla, zdaj, ka njega več nega, zdaj s sinaum odiva. Štirdvajstoga sva tam, dapa ne ostaneva, večer nazaj domau prideva. Bar malo smo na leto gnauk vsi vküper, dapa večer sem že sama doma na sveto nauč. Ge že doma dolgo ne delam krispan, en čas sem mejla taši umetni krispan, dapa zdaj se več s tistim tō ne spravlam. Mena tau že tak nej tašo, zato ka sem sama, komi bi se pa te veselila.«

- *Leko ka krispana nejmate, dapa rauž ste puni.*

»Med tejmi je dosta umetni rauž, zato ka drüge tū, gde sonce ne dosegne, ne ostanajo. Dobro, orhideje mam, tejm se tū vidi, človek med raužami baukšo volau dobi, bola je veselo pa lejpo, kak če bi vse prazno bilau.«

- *Prvin doma, gda ste mali bili, te ste fejst čakali, aj Jezuš krispan prinese?*

»Tau je te velko bilau, komaj smo že čakali, aj Jezuš krispan prinese. Pa tisti krispan je nej taši biu, kak ga gnesden majo. Samo taši mali je biu, oreji so bili na njem, pa malo cukra, dapa

itak smo komaj vöprčkali, nejsmo mogli zaspati, zaman so nas stariške zacmarili v postelo. Naš krispan je vsigdar v künji biu, zato ka nas je v iži dosta bilau, pa tam bi neka gvušno ka vpamet vzejo, da oča krispan nese.«

- *Dobili ste kakšen dar?*

»Nika kaj malo smo dobili, dapa tau je bola gvanatnje bilau, štrumfe pa tašo, ka je ovak že tō potrebno bilau küpti.«

- *Ka ste geli na božič?*

»Tašoga reda so doma kokauš dolazamasarili, s tauga te bila župa pa mesau tō, pa taše niše kuste figice je mati nam spekla, te drügo nej bilau. Tistoma smo se mi bola veselili kak gnesden mlajši, gda je taša dobrauta, ka ranč ne vejo, ka bi prosili za božič. Prvin je božič bola prausen biu, dapa tak mislim, bola veseli pa puno lübezni.«

- *K meši ste odli?*

»Sir smo mogli titi, z zorjenicami se je začnilo že pred kednami, te paunaučnica pa drügi den smo že pa pri meši bili. Tau je tak lepau bilau gledati, gda je zazranka rano, gda je eške kmica bila, starejšo lüstvo šlau dola z brga, eden za drüгим, po snejgi s štur-lampami v rokej k zorjenici. Kak sem že pravla, prvin je božič dosta lepši biu kak gnesden, meni je že božič tō skur taši, kak šteri koli drügi den.«

- *Leko zato, ka nikdar nej-mamō snega na božič?*

»Gvušno, ka bi lepši biu božič, če bi vse bejlo bilau, zdaj je tašo, kak če bi vüzen sé üšo, vremen je že ovakšo pa lüstvo tū.«

Karči Holec

Nekaj »šolskih« misli ob koncu leta

»Učiteljica, kdaj bo prišel Miklavž? Bo kaj prinesel? Pa Božiček? Samo dva tedna bo božično-novoletnih počitnic?«... Ja, to so najpogostejša vprašanja v šoli zadnja dva meseca pred iztekom koledarskega leta... Vsi se veselimo daril, prostih dni, domačnosti in prijaznosti ter okrašenih božičnih dreves, milijonov pisanih lučk in dobrih želja. Čas pričakovanja je najlepši čas v letu... Pa kaj dočakamo? Saj ni važno! Nekaj malega pa že, če to želimo, in nam je dovolj lepa beseda, topel objem in upanje, da bo jutrišnji dan lepši od današnjega... Bogati smo že, če znamo iskreno upati...

Še vedno sem prepričana, da so v Porabju šole tiste, ki se najbolj sistematično posvečajo ohranjanju in učenju slovenskega jezika in s svojimi razpoložljivimi kadrovskimi zmoglostmi delajo, kar morejo. Imajo zadovoljivo število učencev, materialne pogoje za delo, ki jih dobro zagotavlja vzdrževalec, Državna slovenska samouprava, in številne slovenske dejavnosti, ki jih omogočajo institucije iz matične Slovenije. Toda skoraj vsi učenci narodnostnih šol se dan za dnem vračajo v svoja domača okolja, iz katerih je slovenščina izginila ali je nikoli ni bilo. V Porabju smo žal prišli tako daleč, da že nekaj let slovensko materinščino čisto vse otroke v šolah učimo na novo, od prve besede... Pa bi bilo mnogo lažje in prijazneje za učence in učitelje, če bi slovenski starši in stari starši že pred otrokovim vstopom v šolo poskrbeli, da bi učenec stopil v razred z znanjem vsaj nekaj slovenskih besed... Prepričana sem, da bi se tej temi, če res želimo, da se otroci naučijo slovensko, poleg vrtca in šole, morale maksimalno posvečati vse slovenske organizacije in društva... To bi moralo biti njihovo osrednje zanimanje, delovanje in poslanstvo – z vso podporo ma-

tične Slovenije!

Koledarsko leto se torej izteka in vedno se nanj ozremo tudi na šolskem področju. V narodnostnih šolah – poleg obveznega pouka – seveda potekajo številne dejavnosti, katerih osnovni cilj je dodatna možnost učenja slovenske materinščine, razen tega pa tudi motiviranje učencev za učenje in sodelovanje. Osredotočila se bom na programe v podporo učenju slovenščine (na šolah potekajo tudi druge dejavnosti), za katere v veliki meri skrbi Slovenija, predvsem slovensko šolsko ministrstvo preko Zavoda RS za šolstvo. Poleg strokovne pomoči učiteljem so naše temeljne dejavnosti namenjene tako učencem kot učiteljem. Učenci so najbolj veseli 8-dnevnih jezikovnih počitnic v Piranu, ki smo jih letos obogatili s sodelovanjem učencev in učiteljic partnerske OŠ Kuzma. V naslednjem letu načrtujemo spremembo lokacije, ponujen nam je eden izmed domov ČŠOD, Breženka v Fiesi, tja pa se bomo odpravili spet skupaj s prijatelji s Kuzme. Učencem so vse leto na voljo slovenske knjige in revije, številne drobne pozornosti in sodelovanja v slovenskih zunajšolskih dejavnostih. Osrednje izobraževanje za učitelje, 5-dnevni letni seminar, je letos potekal v Ajdovščini, v organizaciji Zavoda RS za šolstvo, OE Nova Gorica. Udeležba učiteljev je bila za-

dovoljiva, program odličen. V prihodnjem letu pa se bomo potrudili pripraviti dober se-

petenc pedagoških delavcev v jeziku manjšin v dvojezičnih VIZ Prekmurja in Porabja»,

katerega nosilec je Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost, vključeni pa sta, poleg prekmurskih, tudi porabski dvojezični šoli, gornjeseniška in števanovska. Projekt prinaša številne dejavnosti za učitelje in učence. Učitelji se didaktično izobražujejo, spoznavajo številna dvojezična e-gra-

diva in se urijo v pripravi le-teh. Seniški učitelji, ki še ne obvladajo slovenščine, imajo intenzivni jezikovni tečaj kot pripravo na izpit v aprilu 2015. Učencem so v projektu namenjene številne dejavnosti: interaktivne gledališke predstave, 3-dnevna šola v naravi, ki je potekala maja na Koroškem, plačilo vseh mentorjev zunajšolskih dejavnosti, ki prihajajo v pomoč iz Slovenije, in še kaj bi se našlo.

Eno zaključnih dejanj projekta bo skupen izobraževalni dan prekmurskih in porabskih šol. Porabski učenci bodo skupaj s prekmurskimi imeli dan dvojezičnega pouka. Projekt se bo izteklet avgusta 2015. leta, a glede na zelo pozitivne učinke vsi sodelujoči želimo, da se bo do takrat oblikovalo nadaljevanje – z novimi vsebinami in oblikami dela, predvsem pa bomo veliko več pozornosti namenili temu, da bi s pomočjo novega projekta v porabske šole dobili še dva učitelja asisten-

ta iz Slovenije. To bi porabskemu narodnostnemu šolstvu bilo v največjo pomoč.

O različnih narodnostnih taborih in dejavnostih – tu je bila zelo aktivna predvsem števanovska šola – se je poročalo skozi vse leto, zato bom omenila le še en projekt, katerega vodilni partner je števanovska šola ob sodelovanju Državne slovenske samouprave ter Državne bolgarske samouprave – to je priprava in izdaja predvsem jezikovnih učbenikov in učbenika za spoznavanje slovenstva za narodnostne šole. Gre za izredno zahtevne naloge, saj pisanje učbenikov, beril in delovnih zvezkov ni mačji kašelj. Upajmo, da nam bo uspelo – avtoricam bo gotovo – in bomo vsaj z naslednjim šolskim letom lahko vsem učencem dali v roke naše učbenike.

Za naslednje koledarsko leto pa načrtujemo tudi poučne ekskurzije po Sloveniji za posamezne šole. Učitelje pa že sedaj vabim na tradicionalno vsezamejsko učiteljsko srečanje spomladi, tokrat na Gorenjsko.

Če sem v uvodu omenjala upanje in pričakovanje, naj tako tudi zaključim... Še vedno verjamem, da v Porabju ni vse izgubljeno; še vedno verjamem, da s sodelovanjem, skupnim delom, s posvečanjem pravih nalogam in z veliko več medsebojne komunikacije ter upanja lahko v temnem predoru malodušja zabrli kakšna lučka; in verjamem, da boste tisti, ki se iskreno trudite za ohranjanje ali obujanje stebrov slovenstva v Porabju, z vztrajnimi koraki to dosegli. Potrebno je imeti sanje, svetle in jasne, zase in za skupnost! A skupnosti ni brez ohranitve najsvetejše vrednote – jezika! Za to pa ne more skrbeti nismo vas prav nihče...

Srečno, zdravo in uspešno leto, ki prihaja, želim prav vsem!

VALERIJA PERGER

minar kar v naši domači OE Murska Sobota, lokacija pa naj bo zaenkrat skrivnost. Seveda pa bo zanimiva in sli-

kovita, primerna za učenje, oddih in druženje... Ogromno pozitivnega nam je v iztekajočem se letu na šolskem področju prinesel projekt »Dvig jezikovnih kom-

Korenje vküpdružijo držine

Geseni 1945-oga leta je Avgust Pavel na smrt betežen grato. Do tistoga mau je nikdar nej betežen biu, nikdar nej dojlego za betega volo. Na smrt je ovak dosta brodo in dosta pesmi je o tome tō napiso, kak de tau vō-

Držina Pavel je dobro poznala salezijanski red, pri nji so se včili mlajši. Od 11 mlajšov so štirge gratali duhovniki, dve dekl pa apatice, štere so včile. V Somboteli so salezijanci zozidali svojo cerkev 1938-oga leta, pod njauv

Stogijo (z leve): Janez, Viktor, Karolina, Avgust, sedijo (z leve): Amalija, mati Elizabeta Obal, novomašnik Alfonz in Avguščina. (Cankova 1929)

gledalo, gda de trbōlo mrejtj. Po operaciji je tak piso: »Pri okni operacijske sobe / na drogi za elektriko / se zgloso grdi gesenski kovran. / In sem razmo, ka ge tō mrgém. / Više moje glave so / pogrnile ibadam večne zvezde.«

Vsikder je tau želo emo, ka bi

pa vōnapravili kripto, cintor. Zidanje je s penezami pomago Avgust Pavel tō, depa te je eške nej brodo, ka de un tam pokopani. Žena ga je dala pokopati s pogrebnikom Kučero, o šterome je Pavel že v svojem žitki napiso pesem »Gučo mo s Kučero«. V pesmi o tome premišlava, ka

Pavlova iža se zida v Somboteli (1929)

ga pokopali na Cankovi. Tau je ženi dostakrat povōdo. Gda je betežen grato, pa je mrau, je bojna bila eške. V naši krajina naj so že tū bili Rusi. V špitalaj je gnauk pito svojo ženo Ireno Benkō: »Si kaj spitavala za grob pri salezijancaj?« Tomi se je žena fejt čūdivala. Depa mislila je, ka mauž tō vej, ka v tisti bojinski cajtaj ga ne morejo pokopati na Cankovi. Zatok se je Pavel sam odlaučo, ka aj ga pokopajo pod salezijanskov cervkvov v Somboteli.

že naprej küpi pri Kučeri svojo škrinjo in svoj križ na grob, aj nedo meli brigo za tau drugi. Tišlarge so odavali fejt drage pa cifraste škrinje. Te so nej za mrtvece, liki bole za najger lüstvo delali – je brodo Pavel. Zatok je sto gučati s Kučero, aj ma zobli škrinjo iz šest latošov, štera de prausna kak smrt. Na križ pa bi si dau gornapisati: »Rad bi biu mala raužica / na tranki ob potoki, / Ali topa na kraji gaušče v zimi in v leti. / Ali mali ftič z veuki kričom, / ali skala

v nebo gledajauča. / Ali tenki cūrek med pantovci: s ptiči spejavajauči... / Depa Baug stvoriteu me je / čemerno vō s puni rauk lūčo, / tak sem grato samo človek... / Bratke! / Sinice, fčele moje! / Breze, raužice, potoki, / djaučte za me! / Rad bi počivo v meri: / pred lidami skrijte me v svojo rosag srečni!«

Avgust Pavel je prišo v špitale na začetki decembra 1945-oga leta. Tam je mrau v noči s 1-oga na 2. januar 1946. En mejsce je biu samo v špitalaj. Sprvoga je emo pri postali sto. Pri tom stauli je sejdo pa je piso pisma. Tistoga ipa bi mogli vōdati knige iz njegvi prevodov zgodovinski srbski balad. Zoltán Csuka je v svojem pismi 19. decembra 1945 napiso Pavli, ka januara začnejo druknivat knige. Pavel je 2. januara mrau, prevode balad so ma vōdali samo 40 lejt kisnej (l. 1986).

Pavla so ojdli gledat v špitale njegvi padaške. Šteri so nej mogli priti, od tisti pa je dobivo pisma, pa un je tō napiso par pisem. Tak je piso svojma prijatelji duhovniki na Gorenji Senik, Janoš Kūhari, aj ma pošle siničke djapke. Tak rad je emo siničke djapke, ka je brodo, ka od tisti ozdravi. Gospaud Kūhar so odgovorili, ka v tom bojinskom cajti je žmetno v Somboteu poslati dosta djabok, de do pa probali. Z djapkami so, žau, zamidili, ka je Pavel 2. januara mrau.

Z gospaudom Kūharom je vküper v šaulo odo - ka se je istoga leta (1901) naraudo - Ferenc Vukan. Kūharovi so bili doma v Gradišči, Vukanovi pa v sausadnoj vesi Tišini. Kak sarmačka paverska deca sta se badva včila v Kószezi. Kūhar za duhovnika, Vukan za padara. Držina Vukan je sprvoga živejla v Kószezi, po tistom pa je Ferenc Vukan daubo službo v sombotelski špitalaj. Tak so se te v Sombotel znosili. Avgust Pavel je 1920-oga leta prišo v Somboteu. Škonik je biu 13 lejt na pojbinski gimnaziji Faludi (gnes zidina Univerze Savaria) pa 13 lejt na dekliški gimnaziji (gnes Kanizsai Dorottya). Do 1929 so bili doma v iži v gnešnoj ulici Petőfi z držino Vukan vküper. V ulici Úttörő (gnes Szent László király) je Avgust Pavel zozido veuko

Nove knjige

MIRAN POTRČ: KLIC K RAZUMU

Na letošnjem zadnjem Vanekovem večeru je dolgoletni slovensko-jugoslovanski politik Miran Potrč v pogovoru z Marjanom Šiftarjem predstavil svojo knjigo spominov z aktualnim naslovom *Klic k razumu*. V Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti se je zbralo zavidljivo veliko število obiskovalcev, med njimi tudi dva ministra, in sicer minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, ki se je vračal z obiska in

Z dolgoletnim politikom Miranom Potrčem se je pogovarjal Marjan Šiftar

pogovorov v Porabju, in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan.

Miran Potrč, pravnik po izobrazbi, je odličan poznavalec razmer v nekdanji Jugoslaviji, v tedanji in sedanji Sloveniji, neposredno je sodeloval pri odločanju za samostojno Slovenijo in bil v političnem dogajanju aktiven do uradne upokojitve leta 2011. Deloval je v sindikatih, partiji in največ v skupščinskem, parlamentarnem sistemu. Zato je tudi kritičen do sedanjih strank, ki jih zanimajo le kratkoročni cilji, ne razmišljajo pa dolgoročno. Zavrnil je tudi pobudo iz desnega političnega pola o lustraciji, in sicer zato, ker razmer v nekdanji Jugoslaviji ni mogoče enačiti s položajem in človekovimi pravicami v Vzhodni Nemčiji, Bolgariji in Romuniji. Marjan Šiftar, ki je poznavalsko vodil pogovor, je o Miranu Potrču dejal da je v pokoj odšel »kot gospod in ostal tovariš«. Čeprav je bil pogovor dolg dve uri, odgovora ali bo v aktualni slovenski politiki »deloval« *Klic k razumu*, ni nihče povedal; ga kdo ima?

E. Ružič

ižo 1929-oga leta. Ulico pa plac za ižo je sam vōodebro. Najbole se ma je vidlo, ka so meli veuki gračenek. V iži je nej samo živo s svojo držino, delo je tō. Glavna služba ma je bila včenjē na gimnaziji. Pauleg toga je delo eške v Muzeji Savaria, pa vse drugo. Doma je slovenske, srbske, hrvaške balade prevajo pa piso madžarske pesmi. Njegvi sto, na šterom je piso, pa omar za knige sta zdaj v Pavlovoj sobi pri slovenskoj katedri na Univerzi Savaria. Tam je njegova turba, v šteroj je noso svoje knige, pisanje. Žena go je večkrat skrila,

tak znūcana je bila že. Depa Pavel nauve turbe nej sto meti, tau je rad emo.

Žena Avgusta Pavla pa Vukanove ženē mati sta dobre padaškinje gratale, gda so v ednom rami živeji vküper. Tak ka mati so bili botra Judite Pavel, Juditini čeri Veroniki, pa Vukanova žena. Botrino je Vukanov sin – erični pianist – György tō fejt držo. Za božične svetke je vsikder prišo »domau« v Pavlovo ižo v Somboteu. Slovenske korenjē daleč segajo, dugo vküpdružijo držine.

Marija Kozar

Milan Vincetić

»Vejpa vzemi štrigeu za česanje krav, Pojbika, če ovak nejde,« je stegno pravo nogou na šamedli.

Rejsan: najprle sam ma strūgala podplate z nojeti, sledi z glažojno, najboukši pa bi gvūšno biu štrigeu za krave. Moje roké so bile predrouvne pa pretenke za njegve konjske podplate, šteri so se tak zageli v biciklinove pedale, ka bi jih bilou najbougše doj posmoditi.

»Ka bi ti znala, Pojbika, ka je mogo snočkar prenesti moj biciklin! Takšen pak iz Merike, šteroga ešče v varaši nejso vidli! Dalejšnji vūjec mi ga je poslo, matere brat, šteri je odišo v Meriko ešče prva, kak sam ges prišo na svejt! No, no, Pojbika, gledaj, ka delaš, moje podplate va v tej dnevaj ešče kak nūcala!«

Sejdo je, té biciklinmešter Luku, kak pen pa stisno zobé, gda ga je preveč zaščigetalo. Nej ma šlou v glavou, kak leko takšna mravla kak sam ges, Hajnalka, štero me je zavolo kratkih lasov zvao Pojbika, ar sam bila ešče najbolje slična malomi pojbeki, ma takšno mouč. Nikaj: mogo je vōzdržati. Gda pa je ešče pokado dva cigaretlina, me je odpelo v zadnjo ižo, v štero, kak je pravo, leko notri stoupijo samo posvečeni.

Tam pa biciklin na biciklini. Par jih je bilou razmetanih, dva je obeso na železne klūke, tisti njegov, šteroga je vsakši den zvoščo, ka je sijo bole kak sunce, pa je stao na sređi iže. Kraj njega pa ešče tisti velki pak z Merike, šteroga ešče neje oudpro. Zatou pa je meni potisno v roké noužic, ka sam prerejzala štrike.

Gda sva ga odprla, ga je samo polejo švic: v njom je biu rdeči

dugi kaput z bejlimi robámi, gli tak rdeča ouba, štera je mejla bejli bumblek, bejle rokaice, kcoj pa črni viski črevli. Njegvi dalešnji vūjec iz Merike neje tūdi pozabo na pismo, v šterom ga lejpo pozdravla, kak tūdi cejlo svojo rodbino, štera gvūšno ešče neje nigdar vidla meriško-ga Dejdeka Mraza.

»Eti pri nas, v Virdžiniji, v Meriki, ma pravijo Santa Claus, na kratko Santa, pri vas, kak sam

blisketala vekša svetlošča kak v betlehenskom posvejt, šteroga so obesili v cerkvi pouleg Božih djaslic pa Svejte držine.

Bila sam tūma kak miš, pa itak se je po vesi razvedlo, ka de k nam prišo meriški Božiček. Mesar, šteri je pojo cejlo pamet svejta, je gučo, ka je to nemški Chkristkind, par starih žensk, štere so inda svejta delale na Francuskom, pa ka de dare

ilustracija: Anton Buzeti

čūo, pa Božiček. Pri nas se vozi s sanami, štere po lūfti vlečejo severni djeleni, med šterimi je najprednejši Rudolf. Ne vem, če mate vi severne djelene, kak jih ma Merika, zatou leko saní vlečejo tūdi konji ...»

»Ali pa se Božiček vozi od iže do iže na biciklini,« sam strousila kak iz rokava.

»Od toga mau,« je gor skočo cejli žarejči, »krstiva té moj bicikli za Rudolfa. Pojbika,« se je obrno k meni, »vzemi lepou tisto zlato farbo pa na biciklinovo štango napiši: The Rudolf. Pa s tak velikimi literami, ka do se leko preštele tūdi s cerkvenoga tōrna ...« si je pomeo ouči, v šterij se je

kouli noso Pre Noël. Kakkoli: moj tretji soused Luku se je té čas spoj nej vōpokazo iz rama. Gvūšna sam bila, ka cejle dneve pegla svojga the Rudolfa, ka si dela iz bejle vate, štera je tūdi bila v paki, dugo bejlo keco, ar ma njegva v tak kratkom časi nej bi mogla zrasti. Pa tūdi ovak nej bi, ar se je briu samo gnouk na dva kedna.

Nikaj: na sam sveti božični den, malo prejk poudneva, je prišo k meni. Nej samo prišo, odpelo me je k sebi, nej ka bi koga pito.

»Dobro, Pojbika, ka te nega več, kak je črnoga pod nojetom,« je pokazo na pleteni koš, šte-

roga si je djao na pleča. »Notri v njega stoupi, Pojbika,« me je zdigno kak pero, za časek pa sam se že znajšla na njegovom rbtí, »v koši boš, pa boš vō talala dare, gda va se stavlala na dvo-uraj. Če va se spoj stavlala,« se je poškrabo po bradi, »ar den je kratek, darov pa več kak je rib v mordji ...»

Brodila sam, ka neje pri pravi. Gda pa si je obleko tisti rdejči kaput, na glavou pa djao tūdi rdečo oubo z bejlim bumblekom, kouli brade pa si zavezo bejlo keco iz vate, se mi je vidlo, ka va najprva zavinoula v vūjecovo Meriko, ge gvūšna naja ne bi meli - kak eti - kak bi spadnila z mejseca.

Rejsan: Luku je zavinou k vsakšomi rami. Že na cesti so naja čakali. Ali pa so že znali, ka ideva, ar je Luku cejli čas zvoniu z zvončekom na kormanji, ges, mala Pojbika, štero so meli za dobroga angela, pa sam mogla cejli čas popejvati mesto njega: »Božiček goni k vam pedale, Božiček odi iz nebes, Božiček tala lejpe dare, Božička rad ma cejli svejt.«

Lidgé so stali pri grajki, Luku je švicao pod keco, štero si je cejli čas popravlo, tū pa tam je samo z eno nogou stoupo z biciklina, nigdar pa ga neje, kak gda je šou v krčmou, poslono na prvo drejvo. Vsem je dopovedavo, ka je od toga mau njegov biciklin The Rudolf, ka je bole friški od meriškoga tornada, vōtra, šteri s svojimi vrtelci v nebou zdigne tūdi cejle rosage.

»Zatou pa se za vama tūdi tak zdiga praj,« ga je podražđjo krčmar.

»Ti nemak stari, ti crazy man,« ma jo zabrūso po meriško, »ge si pa ešče vido, ka se za snegom kadí ...»

»Če nej v zimi, pa v tvojoj glavej, Luku,« ma neje oustao dužen krčmar, Luku pa je samo zamajno z rokou pa zavino prouti brejgi.

Čista na vreji sta bile samo dve kuči: v eni je živo bautoša, šteroma je predlani mrla žena,

v drūgoj pa glažar, steklar, šteri je znao z glažojne delati prave čalarije. Njegva žena je bila tak itvana, ka si leko vido skouzi njou, njuvajni sin, mali Kalmec, pa je biu kriplin. Nej prevelki, samo edna nouga ma je gračūvala z vsakšim dnevom kračiša. Nej ga je bilou več od mene, štera sam mogla vōstoupiti iz koša, pa ma predati dar, na šterom je bilou napisano njegvo imé. Samo nasmejno se je skrivečki, ka toga nemo nigdar pozabila, pa odšantao v ram. Gda je prišantao nazaj, mi je cejli boječ potisno v roké dvej dragotini: glažojnastoga angela pa rdeče glažojnasto srcé.

Ešče gnesden čūtim, kak sam cejla vztrepetala, Luku pa mi samo dao na znanje, ka nama že sfalivava čas, ar naja v cerkvi že predugo čakajo. Či gli sva malo zamūdila, ar je mogo Luku na pouti napumpati gumi, naja nišče neje grdo gledó, ešče najmenje pa Sveta držina, štera je samo sklenola roké, gda sam djala glažojnastoga angela Božomi deteti na prsa.

Ešče gnesden sam gvūšna, ka mi je Bože dejte počmignilo, kak mi je počmigno mali Kalmec, šteri je predlansko leto, gda je Luku brez slobouda pa peški odišo v nebesa, erbo Lukovoga The Rudolfa. Gli tak nejsam mogla k sebi, gda se je stavo na našom dvouri, ar me šče pelati na biciklinovoj štangi.

Začūda se nikaj neje poznalo, ka je meu kračišo nogou, samo smejalo se ma je do vūj, kak se zdaj na té sveti večer tūdi meni, ar sam najnomi malemi pojbe-ki Rudolfa djala tisto rdejčo glažojnato srcé pod vankiš.

»Što mi je pa djao tou srcé pod vankiš?« de me vgojno gvūšno pito.

»Božiček, lūbi Rudolf, ovi, šteri se je pred eno vōro odpelo na biciklini,« de ga k oukni odneso moj mouž, mali pa de se začno - kak vsakšo leto - djoukati, zakuoj sva tak grdiva, ka ga nigdar ne zbídiva, gda zaviné k našomi rami.

Čezmejno zborovsko rojenje

Mešani pevski zbor ZSM Avgust Pavel z Gornjega Senika je daubo pozvanje iz Ljubljane od kulturnega društva Lipa zelenela je..., naj spejva na

(ali eške več) programa.

Koncert je bil v koncertni dvorani Konzervatorija za glasbo in balet, prvi je gorstaupo domanji zbor, z zborovodjem vred

Mešani pevski zbor Avgust Pavel na odri Konzervatorija za glasbo in balet v Ljubljani, zbor vodi Ciril Kozar

koncerti z naslovom *Čezmejno zborovsko rojenje*. Projekt so si najprva zamislili kak izvedbo petih skupnih zborovskih koncertov v sodelovanju MePZ Lipa zelenela je... s pevskimi zbori iz slovenskega zamejstva (Italija, Avstrija, Hrvaška in Madžarska), toda skupnega koncerta so se udeležili samo tré zbori. Na koncert smo se morali redno pripraviti, ka je vsakša skupina mejla pau vöre

ji je bilau 40 pevcov in pevk. Tau vam ne morem dojsipisati, kak je donela prevelika dvorana, stera ma vekši oder, kak je naš senički kulturni daum. Sedem lepih pesmi smo leko čuli od njih. Za njimi smo mi bili na vrsti, po pravici povedano, sem mejla malo treme, ka nas je malo bilau, zatok sem prosila za nebesko pomauč. Smo bole na rejdko stali in smo s dušov in srcaum spejvali osem pesmi.

Dvorana ma zvünredno akustiko, nika drugo sem nej čula, samo sama svoj glas. Na konci prve pesmi smo dobili velik aplavz pa tau je tak bilau vse do konca našoga nastopa.

Za nami je bilu na vrsti Ženski pevski zbor Rož iz Šentjakoba na Koroškem, steri so imeli instrumentalno spremljavo: klavir, flavto, kitaro in tolkala. Z njimi je spejvalo 6 mali mlajšov tó. Spejvali so v več rečaj: slovensko, nemško, poljsko, hebrejsko, rezijansko itd. Njini program je držo prejk 40 minut. Bili so rejsan enkratni, človek bi je cejli den poslušó. Poslušalci so se njim zahvalili z burnim aplavzom.

Koncert je bilu velko doživetje za nas, steroga nam več nihče ne more vkrajzeti. Ranč tak lejpo je bilau, ka so se mladi z našoga zbora tó leko srečali z gospodom, steri nas je 1970. leta pozvau na šentviški tabor, na šterom že več kak 40 lejt spejavmo. Leko pvejmo, ka tak radi idemo na tabor, kak če bi domau šli. Te gospaud so Julijan Strajner, steri je večkrat prišo k meni, da bi ma spopejvala porabske pesmi.

Vera Gašpar

Pismo iz Sobote

Inventura

Ja, leto 2014 pomalek premine. Kak brž je ta odišlo, ka nej? Skur tak brž kak vsikšo drugo, gda človek ta nazaj pogledne.

»Vej je pa nej dugo eške sptrolejt po zemli ojdla, zdaj pa pogledni! Že je zima gé, že leto pomelek premine.« smo se eto nej dugo zgučavali v našem športnom klubu pa nej v krčmej, kak si ništerni brodijo, ka samo v krčmou ojdimo. Vej je pa pounin eške kak včera, ja skur kak včera, gda je leto 2000 bilou. Zdaj pa, moški pa ženske, poglednite! Kama je tej štirinajst lejt taodišlo.»

Vse takši guči so naprej prišli, kak je tou šega v slejgnji dnevaj preminoučoga leta. Tadale smo geli pogače, pili soudo. Dokejč, dokejč je nej že skur penzionerivani bautoš Kalman nika vcejlak ovakšnoga naprej prineso.

»Mi v bautaj šegou mamo meti inventuro (leltár). Vej pa vejte, od koga gučim. Tak vidimo, ka pa kelko smo oudali pa ka nam je v bautaj ostanolo. Ja, gvüšno tou tó, kelko smo prislüžili. Tak zdaj leko mi za sebe tó inventuro naredimo. Nej ranč od toga, kelko je stoj prislüžo, od toga nej vrejdo gučati. Bole na tou brodim, ka je stoj v leti 2014 naredo, ka je škeu pa je nej obredo pa vse takše.« Kalman nas gleda, nas gleda, če tou spoj škemo. Ka mo ga bole razmeli, je sam rejč naprej vzeu, aj se vidi pa čüje, kak takša inventura vövidi.

»Moram prajti, ka je za mene leto 2014 trno dobro vöspadnolo. Vö sam si zračuno, ka mo za štiri mesece trno velko penzijo emo, če spoj eške kaj pejnež za penzijo ostane. Tadale sam v lesej dobro obodo, dosta grbanjov sam domou znošo. Kak vejte, sam skur pettresti lejt oženjeni. Na, v preminoučom leti sam ženo tak strenejro, ka una zdaj name poslušá, nej pa ge več njou. Ja, trno dobro sam obodo.»

Eške je nej zgotouvo, se je frizerka Fani že gnejzdila na stouci, že je škela gučati. Pa je brž za Kalmanom začnola.

»Vaaaaaj, ge sam tó dobro spadnola. Na, šken prajti, kuman se je začnola leto 2014, sam svojga tretjoga moža spoznala. Vaaaj, kakšo mlado tejló! Pa nej samo tou! Njegli ata njemi je nebesko velko erbijo njau. Tak sam rejsan kompletnoga moža dobila. Depa ne morem si pomagati, če pa se mam šegou bole na gousti zalübiti. Vej pa vejte, kak je tou. Bole se mi na plečaj lejta nabejrajo, bole volo mam. Na, kak sam polonje erbije z njega pocejcala, sam enoga trno lejpoga pa ranč tak mladoga najšla. Vej bi se že v tom leti vzela, depa, un je eške nej razpitani. Tak samo eške tou čakam, ovak je pa že pri meni doma gé.»

Kak je té vijer naše frizerke Fani taminou, je poštaš Pali na red prišo, aj svojo inventuro naprej prinese.

»Ge sam leko srečen, ka mi je leto 2014 nej nika nouvoga prineslo. Vcejlak gnako je bilou, kak je bilou vsikšo leto, kak sam v službi gé. Tak ka, ja, meni je tou dobro. Pa če de leto 2015 tó takšo, ka se nika legvoga pa ranč dobroga ne zgodi, de vse vredi, kak ma biti.»

Ge sam vüpanje emo, kak nemo na red prišo. Rejsan sam velko vüpanje emo. Nejsam emo vole gučati od svoje inventure. Tak sam se bole vznak vlejko, aj drugi inventuro delajo. Tak smo leko poslušali eške nej najbolje mladoga kmeta Nikolaja. Njemi samo aj vsikšo leto tri baje na poula pridejo. Tou leto njemi je samo voda pouv na nikoj djala. Tak se njemi je tou 2014 nej najbolje povidlo. Od kormanja tak nede doubó zavole pejnež zavolo elementarne nesreče. Zatoga volo pravi, ka njemi pri toj inventuri eške toča, pa süča fali ranč tak. Če bi bila süča, povouden pa eške toča, bi trikrat pejneže za škodo na poulaj nazaj doubó. Tak ka Nikolaj nej najbolje zadovolen gé z inventuro.

Miki

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem in Likovna sekcija MOZAIK pri Društvu upokojencev Murska Sobota Vas prisrčno vabita na otvoritev razstave
ob 9. obletnici smrti našega prijatelja, sodelavca g. Jožeta Vilda, ki bo 2. januarja 2015, ob 17.00 uri
v Slovenskem domu v Monoštru.
Razstavo bo predstavil g. Ernest Bransberger, otvorila pa jo bo predsednica DU Murska Sobota ga. Angela Novak.

MEGHÍVÓ

A Magyarországi Szlovének Szövetsége és a muraszombati Nyugdíjas Egyesület MOZAIK képzőművészeti szekciójá tisztelettel meghívja barátunk és munkatársunk
Jože Vild úr halálának 9. évfordulójá alkalmából megrendezett kiállítás megnyitójára, melyre 2015. január 2-án 17.00 órakor
kerül sor a Szlovének Háza kiállítótermében.
A kiállítást bemutatja: Ernest Bransberger, megnyitja Angela Novak
a muraszombati Nyugdíjas Egyesület elnöke.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA KLAR
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15
1174 7068 2000 1357 0000 0000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

RTVSLO **PETEK, 19.12.2014, I. SPORED TVS**
6.00 KULTURA, ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 UGRIZNIMO ZNANOST, ODDAJA O ZNANOSTI, 11.00 PRAVA IDEJA! 11.55 PANOPTIKUM, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 TARČA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.50 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: PASCALOVA TRGATEV, DOKUMENTARNA SERIJA, 16.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 16.30 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES? 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.45 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: ZGODOVINSKI VRT, DOKUMENTARNA SERIJA, 18.00 RAZRED ZASE: NAŠ MOPED, 18.25 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.35 MILI IN MOL: TETA MAGDA JE VESOLJKA, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 21.25 NA LEPSÉ, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.15 DNEVNIK, 0.40 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.30 INFO-KANAL

PETEK, 19.12.2014, II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.45 ZABAVNI KANAL, 10.15 DOBRO JUTRO, 12.10 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SMUK (M), 14.00 BIATLON - SVETOVNI POKAL: SPRINT (M), 15.35 PRICEVALCI: RADMILA VRHOVEŠ, 16.45 LAČNI UPORA, DOKUMENTARNI FILM, 17.55 ROKOMET - EVROPSKO PRVENSTVO (Ž): POLFINALE, 19.30 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SMUK (M), 20.25 ROKOMET - EVROPSKO PRVENSTVO (Ž): POLFINALE, 22.00 MIRANDA (III), ANGLEŠKA NANIZANKA, 22.30 BROADCAST, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 23.20 LOVCI NA UMETNINE, ANGLEŠKI FILM, 0.50 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.40 ZABAVNI KANAL

SOBOTA, 20.12.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 10.45 EKOLOŠKA UTOPIJA: EKOMESTA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11.25 ZGODOVINA SVETA: DOBA SKRAJNOSTI, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12.15 AVTOMOBILNOST, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.20 TEDNIK, 14.20 PRAVA IDEJA! 14.50 KULTURNI VRHVI: BLEJSKI OTOK, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.30 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA - FRANE MILČINSKI JEZEK: O JEZKU Z JEZKOVIMI NAGRAJENCI, 16.20 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.15 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 17.40 AMERIŠKA LIKOVNA UMETNOST: MODERNE SANJE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18.30 OZARE, 18.40 VISE O ROZI: SKRIVNA NALOGA, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 21.40 PRESREČNI, NORVEŠKI FILM, 23.05 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.24 SKRIVNOST JEZERA, KOPRODUKCIJSKA NADALJEVANKA, 0.40 OZARE, 0.45 DNEVNIK, 1.10 UTRIP, VREME, ŠPORT, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFO-KANAL

SOBOTA, 20.12.2014, II. SPORED TVS

7.45 SLOVENCI V ITALIJI, 8.50 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES? 9.30 ALPSKO SMUČANJE: MAGAZIN, 10.00 STUDIJSKA ODDAJA, 10.30 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SMUK (Ž), BIATLON - SVETOVNI POKAL: ZASLEDVALNA TEKMA (M), PRENOS S POKLIJKE, KOMBINIRANA PRENOSA, 12.10 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SMUK (M), 13.25 BIATLON - SVETOVNI POKAL: ZASLEDVALNA TEKMA (Ž), 14.10 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SMUČARSKI SKOKI (M), 16.15 SMUČANJE PROSTEGA SLOGA - SVETOVNI POKAL: SMUČARSKI KROS, 17.20 ŠPORTNIK LETA SLOVENIJE, 18.50 ŠPORTNI IZZIV, 19.20 ALPSKO SMUČANJE: MAGAZIN, 20.00 VESEL BOŽIČ, FRANCOŠKO-NEMSKO-ANGLEŠKO-BELGIJSKO-ROMUNSKO NORVEŠKI FILM, 21.50 ARITMIČNI KONCERT - RAGGALUTION, 22.45 ARITMIČNI KONCERT - EYESBURN, 23.35 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 0.05 NA LEPSÉ, 0.35 ZABAVNI KANAL

NEDELJA, 21.12.2014, I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 TRIJE DETEKTIVI IN SKRIVNOSTNO BOŽIČNO DARILLO, NORVEŠKA OTR. NAD., 10.50 SLEDI, 11.15 OZARE, 11.20 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.25 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 14.55 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: ZGODOVINSKI VRT, DOK. SERIJA, 15.15 AVTOBUŠNA POSTAJA, AMERIŠKI FILM, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 NEDELJSKO POPOLDNE Z UL0, 18.35 EKO UTRINKI: BIOODPADKI, 18.40 MUCICA: HLADNI HRIBI, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 NAŠ VSKANDJANJ KRUHEK: DOBRA MAČKA, SLOVENSKA NAN., 20.25 ZAPUSČANA, DANSKA NAD., 21.30 INTERVJU: LOJZE PETER, 22.20 KULTURNI VRHVI: TUNJICE PRI KAMNIKU, DOK. SERIJA, 22.55 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.25 ZAKAJ DEMOKRACIJA? DOKUMENTARNA ODDAJA, 0.15 ALPE-DONAVA-JADRAN, 0.45 DNEVNIK, 1.10 ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.05 INFO-KANAL,

NEDELJA, 21.12.2014, II. SPORED TVS

7.00 ALPE-DONAVA-JADRAN, 7.35 MLADINSKI PEVSKI ZBOR RTVS IN MATEVŽ FABIJAN: G. P. PERGOLESI, STABAT MATER, 8.30 RAD IGRAM NOGOMET, 9.00 STUDIJSKA ODDAJA, 9.30 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: VELESALOM (M), SUPERVELESALOM (Ž), BIATLON - SVETOVNI POKAL: SKUPINSKI START (M), 12.25 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: VELESALOM (M), 13.25 BIATLON - SVETOVNI POKAL: SKUPINSKI START (Ž), 14.10 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SMUČARSKI SKOKI (M), 16.15 SMUČANJE PROSTEGA SLOGA - SVETOVNI POKAL: SMUČARSKI KROS, 17.15 AVTOMOBILNOST, 17.55 ROKOMET - EVROPSKO PRVENSTVO (Ž): FINALE, 19.50 ZREBANJE, 20.00 SENCE PRETEKLOSTI - DUNAJSKI FILHARMONIKI 1938-1945, AVSTRJSKI GLASBENI DOKUMENTARNI FILM, 20.35 KITAJSKI DIRIGENT IN SKLADATELJ TAN DUN, ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN TOLKALISTKA ČIUČU RONG (M. DE FALLA, T. DUN IN M. RAVEL), 22.00 SEPIDEH IN ZVEZDE, DANIJA DOKUMENTARNA ODDAJA, 23.30 VSKADNJI IN VSKAD DAN, KRATKI IGRANI FILM, 23.40 KITAJSKI PRIHAJJO, KRATKI IGRANI FILM, 0.00 VIKEND PAKET, KRATKI IGRANI FILM, 0.35 ARITMIČNI KONCERT - RAGGALUTION, 1.30 ARITMIČNI KONCERT - EYESBURN, 2.20 ZABAVNI KANAL

PONEDELJEK, 22.12.2014, I. SPORED TVS

6.15 UTRIP, 6.30 ZRCALO TEDNA, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 OBZORJA DUHA: KRALJ PRIHAJI, 11.10 POGLED NA ... LJUBLJANSKA STOLNICA, DOKUMENTARNA ODDAJA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.35 POLNOČNI KLUB: SONČKI ŽIVLJENJA, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROSKA, 15.45 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: RDEČA JABOLKA, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.55 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.25 DUHOVNI UTRI, 17.40 ODPRTA KNJIGA: PREŽIHOV VORANC: DOBERDOB, 18.00 OPUS, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.40 PUJSEK BIBI: BIBI NE MORE SPATI, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 OPUS, 23.30 SLOVENSKA JAZZ SCENA: TRIBUTE TO JOŽE PRIVŠEK: BIG BAND RTV SLOVENIJA, SOLISTKA KRISTINA OBERŽAN IN DIRIGENT TADEJ TOMŠIČ, 0.45 DUHOVNI UTRIP, 0.30 DNEVNIK, 1.00 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.20 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.50 INFO-KANAL

PONEDELJEK, 22.12.2014, II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.35 ZABAVNI KANAL, 10.15 DOBRO JUTRO, 13.05 NA LEPSÉ, 13.30 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES? 13.55 PRICEVALCI: LEOPOLD BERGANT, 15.20 INTERVJU: LOJZE PETERJE, 16.20 DOBER DAN, KOROSKA, 16.50 PRAVA IDEJA! 17.30 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SLALOM (M), 1. VOŽNJA, 19.05 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 20.00 ŠPORT, 20.30 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SLALOM (M), 2. VOŽNJA, 21.30 VERA (IV.), LOVCI NA DIVJAD, ANGLEŠKA MINI-SERIJA, 23.00 IME MI JE LI, ITALJANSKI FILM, 0.35 ODPRTA KNJIGA: PREŽIHOV VORANC: DOBERDOB, 0.55 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.45 ZABAVNI KANAL HD

TOREK, 23.12.2014, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 BOŽIČKOV VAJENEC, KOPRODUKCIJSKI ANIMIRANI FILM, 12.30 DUHOVNI UTRIP, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 STUDIO CITY, 14.20 OBZORJA DUHA: KRALJ PRIHAJI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HATARTALAN, 15.50 EKO UTRINKI: BIOODPADKI, 15.55 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.25 POSEBNA PONUDBA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNALA ODDAJA, 17.55 GLOBUS, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.40 OLIVJIA: OLIVJINO BOŽIČNO PRESENEČENJE, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 PROSLAVA OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI, 21.00 MEDIJSKA VOJNA - PADEČ TABUJEV, DOKUMENTARNA ODDAJA, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 GLOBUS, 23.35 PRICEVALCI: SESTRA MAGDALENA GOSAR, 1.05 POSEBNA PONUDBA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNALA ODDAJA, 1.35 DNEVNIK, 2.00 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 2.25 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.50 INFO-KANAL

TOREK, 23.12.2014, II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.10 ZABAVNI KANAL, 11.30 DOBRO JUTRO,

14.20 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.30 BLESCICA, ODDAJA O MODI, 16.10 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR, 16.35 MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HATARTALAN, 17.25 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ZREBANJE ASTRA, 20.00 NPU: NAJBOLJŠE PRI ULI, 21.00 AVTOMOBILNOST, 21.30 GOLA PRISTANIŠČE, FINSKI FILM, 23.30 DEVA PREMAL, MITEN IN MANOSE, POSNETEK IZ SLOVENSKE FILHARMONIJE, 0.00 GREENWICH TRIO: DIMITRIJ ŠOSTAKOVIČ, KLAVIRSKI TRIO ŠT. 2 V E-MOLI, OP. 67, 0.30 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.20 ZABAVNI KANAL

SREDA, 24.12.2014, I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 11.00 KO BOŽIČEK PADE Z NEBA, NEMŠKI FILM, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 TEDNIK, 14.20 GLOBUS, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: RIBIČI NA REKI SALACA, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.50 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 SEGREVANJE PLANETA: JUKO Z DALJNEGA SEVERA, FRANC. DOK. ODDAJA, 18.15 POGLED NA ... PERNHARTOVE PANORAMSKE SLIKE, DOKUMENTARNA ODDAJA, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.40 OBLAKOV KRUHEK: BOŽIČNO DARILLO, RISANKA, 18.45 MINUTA V MUZEJU: LEONARDO DA VINCE: MONA LIZA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.05 FILM TEDNA: BOŽIČNA PESEM, AMERIŠKI FILM, 21.35 BOŽIČNI KONCERT Z NUŠO DERENDA IN SIMFONIKI RTV SLOVENIJA, 22.40 REVOLUCIJA JANEZA XXIII., ITALIJANSKA DOK. ODDAJA, 23.40 POLNOČNICA, PRENOS IS FRANČIŠKANSKE CERKVE V LJUBLJANI, 1.05 BOŽIČNA PREDSTAVA, ANGLEŠKI FILM, 2.45 DNEVNIK, 3.15 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 3.40 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 4.00 INFO-KANAL

SREDA, 24.12.2014, II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 9.00 ZABAVNI KANAL, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.55 RAD IGRAM NOGOME, 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 15.55 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 16.20 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR, 16.50 MOSTOVI - HIDAK, 17.30 EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR, 17.45 NEDELJSKO POPOLDNE Z UL0, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ZREBANJE LOTA, 20.00 BOŽIČNI KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA, MLADINSKI PEVSKI ZBOR RTVS, UČENCI IN DIJAKI BALETNEGA ODELKA KGBL, DIRIGENT SIMON KREČIČ, POSNETEK IZ GALLUSOVE DVORANE CANKARJEVEGA DOMA, 21.00 P. I. ČAJKOVSKI - Y. VAMOS: HRESTAČ - BOŽIČNA ZGODBA, VELIKI PAS DE DEUX (ANA KLAŠNJA IN ANTON BOGOV), 21.10 MODRA, JE NEBO, DOKUMENTARNA ODDAJA, 22.00 MESTO POJMAJOČIH LUČI, AMERIŠKI FILM, 23.35 BOŽIČ V STRASBOURGU, POSNETEK IZ CERKVE SV.TOMAŽA V STRASBOURGU, 0.30 BRAVO ORKESTER: KLASIČNE USPEŠNICE S SIMFONIČNIM ORKESTROM RTV SLOVENIJA, 1.20 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 2.10 ZABAVNI KANAL

ČETRTEK, 25.12.2014, I. SPORED TVS

6.55 OTROŠKI PROGRAM: OP! 10.00 EVANGELIČANSKO BOŽIČNO BOGOSLUŽJE, 11.00 REVOLUCIJA JANEZA XXIII., ITALIJANSKA DOK. ODDAJA, 11.55 URBI ET ORBI: PAPEŽEVA BOŽIČNA POSLANICA, 12.35 ZVOČNOST SLOVENSKE DUŠE: POZIMI. TRIO TRUHTARJA SLOVENICA, 12.40 P. I. ČAJKOVSKI - Y. VAMOS: HRESTAČ - BOŽIČNA ZGODBA, VELIKI PAS DE DEUX (ANA KLAŠNJA IN ANTON BOGOV), 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 BOŽIČNA PESEM Z MUPPETKI, DRUŽINSKI LUTKOVNI FILM, 14.55 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE, 15.50 MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLASOK, 15.50 POGLED NA ... URBANČEVO PALAČO V LJUBLJANI, DOKUMENTARNA ODDAJA, 16.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 BIZGECI: BOŽIČNA, RISANKA, 17.25 MAČEK MURI, KRATKI ANIMIRANI FILM, 17.35 BOŽIČNA POVEST PETRA ZAJCA, RISANI FILM, 18.00 RIBIČ PEPE: RIBIČ PEPE IN SNEŽNO DARILLO, MOZAICNA ODDAJA ZA OTROKE, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.35 ŽIVALSKI ČIRA ČARA, 18.40 BACEK JON: DNEVNA MORA, 19.00 DNEVNIK, DNEVNIKOV IZBOR, VREME, ŠPORT, 20.05 BOŽIČ S PRIFARCI, 21.50 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.10 BOŽIČNO SRCE, AMERIŠKI FILM, 23.35 SVETO IN SVET, 0.30 DNEVNIK, 0.55 DNEVNIKOV IZBOR, VREME, ŠPORT, 1.20 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.45 INFO-KANAL

ČETRTEK, 25.12.2014, II. SPORED TVS

9.45 BOŽIČ V POSTOJNSKI JAM: MLADINSKI PEVSKI ZBOR RTV SLOVENIJA IN OTROŠKI ZBOR PRAŠKE FILHARMONIJE, 10.15 16. MANAGERSKI KONCERT: SIMFONIKI RTV SLOVENIJA, IRENA PREDLA, JULIAN RACHLIN IN EVAN CHRIST, 12.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 12.25 NA VRTU, 12.50 EVROPSKI MAGAZIN, 13.15 AMERIŠKA LIKOVNA UMETNOST: MODERNE SANJE, ANGLEŠKA DOK. SERIJA, 14.15 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 15.15 SADOVNI NARAVE: DOBROTE NA BOŽIČNI MIZI, DOKUMENTARNA ODDAJA, 15.45 ČUDEŽNA VARUŠKA, AMERIŠKI FILM, 17.25 VELIKI BOŽIČNI KONCERT GIMNAZIE KRANJ: NOČ V PARIZU, 18.55 NAZAJ K NEDOLŽNOSTI, DOKUMENTARNI FILM, 19.50 ZREBANJE DETELJICE, 20.00 MOŽ, KI JE REŠIL BOŽIČ, AMERIŠKO KANADSKI FILM, 21.30 SODOBNA DRUŽINA (III), AMERIŠKA NANIZANKA, 21.55 ANA KARENINA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 22.50 ANDREA BOCELLI - LJUBEZEN V PORTOFINU, 0.20 ZABAVNI KANAL

PETEK, 26.12.2014, I. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 10.15 NOVA VOJNA GUMBOV, FRANCOŠKI FILM, 12.00 SVETO IN SVET, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.35 NE JOČI, PETER, SLOVENSKI FILM, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLASOK, 15.40 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: MLADI EVROPSKI KMETJE, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.55 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 JAKOB ALJAJ, DOKUMENTARNA ODDAJA, 18.00 INFODROM V LETU 2014, INFORMATIVNA ODDAJA ZA OTROKE IN MLADE, 18.35 MILI IN MOL: NEVHTA, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, DNEVNIKOV IZBOR, VREME, ŠPORT, 20.05 3. FESTIVAL SLOVENSKE DOMOLJUBNE PESMI - MATI DOMOVINA, 21.45 LHOTSE, DOKUMENTARNI FILM, 22.40 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.20 DNEVNIK, 0.45 DNEVNIKOV IZBOR, VREME, ŠPORT, 1.10 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.30 INFO-KANAL

PETEK, 26.12.2014, II. SPORED TVS

10.00 OB 100-LETNICI ROJSTVA RADA SIMONITJA: KO MISLIM NATE: JURIJ REJA - SAMOSPEVI RADA SIMONITJA, 10.20 SLOVENIJA MOJA DEZELA: LETNI KONCERT KED FOLK SLOVENIJA, 11.30 PROSLAVA OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI, 12.50 MEDIJSKA VOJNA - PADEČ TABUJEV, DOKUMENTARNA ODDAJA, 13.50 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.00 PETRA, DOKUMENTARNI PORTRET, 16.00 OD KAMNA DO KRISTALA, PORTRET ROKA PETROVIČA, 16.55 MIGAJ RAJE Z NAMI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, 17.30 35 LET ODDAJE ŠTOS: ŠE V TOREK OBLJUBIMO SPOMINE, 20.00 Z JONATHANOM DIMBLEBYJEM PO JUŽNI AMERIKI: ČILE IN BOLIVIJA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 21.00 MIRANDA (III), ANGLEŠKA NANIZANKA, 21.30 BROADCAST, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 22.30 ZMAGA ALI KAKO JE MAKŠ BIGEC ZASLUK KOLO ZGODOVINE, SLOVENSKI TV-FILM, 0.10 PUSTOTA, SLOVENSKI FILM, 1.45 ZABAVNI KANAL

SOBOTA, 27.12.2014, I. SPORED TVS

6.35 DNEVNIKOV IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OP! 10.45 EKOLOŠKA UTOPIJA: V NEBO, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11.20 STARA BREMENA, NOVA BREMENA, DOKUMENTARNA ODDAJA, 12.15 AVTOMOBILNOST, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.20 BOŠ VIDEL, KAJ DELA DOLENČ 2014, 14.45 KULTURNI VRHVI: TUNJICE PRI KAMNIKU, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.20 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA - FRANE MILČINSKI JEZEK: O JEZKU Z JEZKOVIMI NAGRAJENCJI, 16.25 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.15 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 17.40 AMERIŠKA LIKOVNA UMETNOST: POD POVRŠJEM, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18.30 OZARE, 18.40 VISE O ROZI: SKRIVNOSTNI HRIBIČI, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 21.40 LJUBIVA SE, AMERIŠKI MUZIKAL, 23.35 POROČILA, VREME, ŠPORT, 0.05 SKRIVNOST JEZERA, KOPRODUKCIJSKA NADALJEVANKA, 1.05 OZARE, 1.10 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 2.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.25 INFO-KANAL

SOBOTA, 27.12.2014, II. SPORED TVS

7.45 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKETS TV, 9.00 OPUS, 9.30 POLNOČNI KLUB, 10.40 TEDNIK, 11.40 VELIKI BOŽIČNI KONCERT GIMNAZIE KRANJ: NOČ V PARIZU, 13.20 SKUPAJ, NIČ DRUGEGA, FRANCOŠKI FILM, 15.10 MIGAJ RAJE Z NAMI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, 15.45 ALPSKO SMUČANJE: MAGAZIN, 16.20 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: NOVOLETNA SKAKALNA TURNEJA, KVALIFIKACIJE, 20.00 ŠPORT, 21.30 ARITMIČNI KONCERT - MOOVEKNOWLEDGEMENT, 23.00 ZADNJI POLJUB, AMERIŠKI FILM, 0.45 ZABAVNI KANAL

NEDELJA, 28.12.2014, I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.20 TRIJE DETEKTIVI IN SKRIVNOSTNO BOŽIČNO DARILLO: SILJE IMA HUDE SANJE, NORVEŠKA OTROŠKA NADALJEVANKA, 10.35 TRIJE DETEKTIVI IN SKRIVNOSTNO BOŽIČNO DARILLO: BENDIKA SKORAJ ZASACJO, NORVEŠKA OTROŠKA NADALJEVANKA, 10.50 PRISLUHINIMO TIŠINI, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNALA ODDAJA, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREMÉ, ŠPORT,

13.25 BOS VIDEL, KAJ DELA DOLENČ 2014, 15.00 NINOČKA, AMERIŠKI FILM, 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.20 NEDELJSKO POPOLDNE Z UL0, 18.35 EKO UTRINKI, 18.40 MUCICA: REŠIMO SNEŽAKA, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVANSKO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 NAŠ VSKANDJANJ KRUHEK: NAREJENO NA KITAJSKEM, SLOVENSKA NANIZANKA, 20.25 ZAPUŠČINA, DANSKA NADALJEVANKA, 21.30 INTERVJU: TOMAŽ PANDUR, 22.20 KULTURNI VRHVI: PTUJSKA GORA, DOKUMENTARNA SERIJA, 23.00 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.25 ZAKAJ DEMOKRACIJA?: V ISKANJU REVOLUCIJE - BOLIVIJA, DOKUMENTARNA ODDAJA, 0.20 DNEVNIK, 0.45 ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 1.10 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.40 INFO-KANAL

NEDELJA, 28.12.2014, II. SPORED TVS

8.20 CITTAR GEORG GLASI (J. S. BACH), 8.40 KOMORNI GODALNI ORKESTER AKADEMIE ZA GLASBO (B. IPAVEC), 9.15 ALPSKO SMUČANJE: MAGAZIN, 9.45 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: VELESALOM (Ž), 1. VOŽNJA, 11.25 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: SMUK (M), 13.10 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: VELESALOM (Ž), 2. VOŽNJA, 14.10 NOGOMETNA UMETNOST, ŠPORTNI FILM, 15.15 NA KANTOI, ŠPORTNI FILM, 16.15 NORDIJSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL: NOVOLETNA SKAKALNA TURNEJA, KVALIFIKACIJE, 16.15 AVTOMOBILNOST, 19.50 ZREBANJE LOTA, 20.00 NA UTRIP SRCA: USPEŠNICE BEJARTA: LJUBEZEN - PLES, 21.35 SLADJE: NOV POGLED NA SVET, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 23.00 VUČKO, KRATKI IGRANI FILM AGRFT, 23.25 ARITMIČNI KONCERT - MOOVEKNOWLEDGEMENT, 1.00 ZABAVNI KANAL

PONEDELJEK, 29.12.2014, I. SPORED TVS

6.15 UTRIP, 6.30 ZRCALO TEDNA, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 OTROŠKI POČITNIŠKI PROGRAM OP! 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.35 POLNOČNI KLUB, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROSKA, 15.50 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: ANINI JELENI, 15.55 OTROŠKI PROGRAM: OP! 17.00 POROČILA OB PETIH, VREME, ŠPORT, 17.25 DUHOVNI UTRIP, 17.40 ODPRTA KNJIGA: KDO POJASNI KRASNE BASNE? 18.00 UMETNOST IGRE, 18.30 INFODROM, DNEVNIK ZA OTROKE IN MLADE, 18.40 PUJSEK BIBI: CVETLIČNI LONCI, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 OBRAZI 2014, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.35 UMETNOST IGRE, 23.30 SLOVENSKA JAZZ SCENA: TRIBUTE TO JOŽE PRIVŠEK: